İSTANBUL TAKAS VE SAKLAMA BANKASI A.Ş.'NİN MERKEZİ KARŞI TARAF HİZMETİ SUNDUĞU PİYASALARA İLİŞKİN TEMİNAT, RİSK VE TEMERRÜT YÖNETİMİ YÖNERGESİ

Yönerge değişikliklerine ilişkin liste:

1. *30.12.2024 tarihli ve 2027 sayılı Genel Mektubumuzda ilk versiyon yayımlanmıştır.*
2. *09.07.2026 tarihli ve 2155 sayılı Genel Mektubumuzda ikinci versiyon yayımlanmıştır.*

BİRİNCİ BÖLÜM
Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönerge'nin amacı, İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi'nin, merkezi takas kuruluşu olarak vereceği merkezi karşı taraf hizmetine yönelik risk, teminat ve temerrüt yönetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönerge, İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi'nin merkezi takas kuruluşu olarak vereceği merkezi karşı taraf hizmetlerine yönelik teminat, risk, temerrüt yönetimi ve diğer konulara ilişkin hususları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönerge, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 77, 78 ve 79 uncu maddeleri ile İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'ne, Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelik'e 28/06/2014 tarih ve 29044 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemlerinin Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik'e ve Kurul'un ödünç alma ve verme işlemlerini düzenleyen ilgili tebliğine dayanılarak düzenlenmiştir.

Tanım ve kısaltmalar

MADDE 4- (1) Bu Yönerge'de geçen;

a) **Açık teklif yöntemi:** Takasbank'ın bir işlemin eşleştiği anda Piyasa katılımcıları arasına girerek alıcıya karşı satıcı ve satıcıya karşı ise alıcı konumuna geçmesini,

b) **Alt grup limiti:** Teminat olarak yatırılmış olan bir teminat serisinin dahil olduğu varlık tipi içerisinde oluşturabileceği azami konsantrasyonu,

c) **BISTECH sistemine dahil olan piyasalar:** MKT Hizmeti verilen piyasalar içerisinden Borsa İstanbul Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası, Borsa İstanbul Borçlanma Araçları Piyasası, Borsa İstanbul Pay Piyasası ve Tezgah Üstü Türev Araçlar Piyasası'nı,

ç) **Borsa/BİAŞ:** Borsa İstanbul Anonim Şirketi'ni,

d) **Brüt teminatlandırma:** MKT üyelerinin müşteri pozisyonları için müşterileri adına yatırmaları gereken teminat tutarının, müşteri pozisyonlarının birbirleriyle netleştirilmeksizin her bir müşteri için ayrı ayrı hesaplanan teminat yükümlülüklerinin toplamı kadar olmasını,

e) **Bulunması gereken teminat tutarı:** Oluşan pozisyonlar dolayısıyla herhangi bir temerrüdün ortaya çıkması halinde potansiyel risklere karşı talep edilen başlangıç teminatı ile ilgili pozisyonların işlem fiyatları ile cari fiyatlar kullanılarak elde edilen piyasa değerleri arasındaki farkı yansıtan değişim teminatı toplamını,

f) **Çoklu pozisyon hesabı:** Takasbank nezdinde MKT üyeleri adına açılan, üyelerin kendi portföylerine veya müşterilerine ait pozisyonlarının toplu olarak izlendiği ancak her hâlükârda MKT üyesinin kendisine ait pozisyonlarla müşterilerine ait pozisyonların ayrıştırıldığı hesapları,

g) **Değerlenmiş teminat:** Toplam yatırılmış teminatın teminat değerleme katsayıları, grup limitleri ve alt grup limitleri uygulanması sonucu hesaplanan tutarını,
ğ) **Değişim teminatı:** Mevcut işlem pozisyonlarının piyasa fiyatları ile değerlenmesi sonucunda ortaya çıkan farklar neticesinde ihtiyaç duyulan teminatları,
h) **DİBS:** T.C Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen devlet iç borçlanma senetlerini,
ı) **Dönemsel ödeme**: İlgili sözleşmede belirtilen sözleşme büyüklüğü, sabit faiz, değişken faiz ve gün sayısı kullanılarak hesaplanan karşılıklı ödeme tutarlarını,
i) **Emir/işlem öncesi risk yönetimi:** Borsa'nın emir sistemine gönderilen emirlerden emirlerin eşleşme olasılıkları dikkate alınarak teminat yeterliliği aranmasını,
j) **Genel Müdür:** İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Genel Müdürü'nü,
k) **Genel Yönetmelik:** 30/05/2013 tarihli ve 28662 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmeliği,
l) **Grup limiti:** Üyelerin hesaplarına yatırmış oldukları bir varlık tipine ait teminatların oluşturabileceği azami konsantrasyon oranını,
m) **Gün içi risk hesaplama:** Gün içerisinde belirlenen teminat ve pozisyonlara ilişkin son bakiyeler ve fiyatlar kullanılarak yapılan risk ve teminat değerlemelerini,
n) **İhraççı:** Sermaye piyasası araçlarını ihraç eden, ihraç etmek için Kurul'a başvuruda bulunan veya sermaye piyasası araçları halka arz edilen tüzel kişileri,
o) **İşlem komisyonu:** ÖPP'de gerçekleşen işlemler nedeniyle, işlemin vade sonunda ödünç veren üyeye ödenmesi, ödünç alan üyeden ise tahsil edilmesi gereken ve Prosedür'de belirlenen usul çerçevesinde hesaplanan tutarı,
ö) **İşlemci kuruluş:** Piyasada işlem yapma yetkisi bulunan ancak söz konusu işlemlere ilişkin yükümlülüklerin tasfiyesini bir genel MKT üyesi aracılığı ile gerçekleştiren kuruluşu,
p) **İşlem teminatı:** Başlangıç, değişim, fiziki teslimat teminatları ile pozisyonlardan kaynaklanabilecek diğer riskler için ihdas edilebilecek diğer teminatların toplamını,
r) **Kanun:** 30/12/2012 tarihli ve 28513 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nu,
s) **Kıymetli maden:** Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar'da tanımlanan ve standartları belirlenen kıymetli madenleri,
ş) **Kurul:** Sermaye Piyasası Kurulu'nu,
t) **Merkezi karşı taraf hizmeti verilen piyasalar (Piyasa):** Borsa İstanbul Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası, Borsa İstanbul Pay Piyasası, Borsa İstanbul A.Ş. SWAP Piyasası, Takasbank Ödünç Pay Piyasası, Borsa İstanbul A.Ş. Para Piyasası, Tezgah Üstü Türev Araçlar Piyasası ve Kurul'un izin verdiği pazar veya sermaye piyasası araçlarıyla sınırlı olmak üzere Borsa İstanbul Borçlanma Araçları Piyasası'nı,
u) **MKK:** Merkezi Kayıt Kuruluşu Anonim Şirketi'ni,
ü) **MKT:** Merkezi karşı tarafı,
v) **Menkul kıymet:** Borsa İstanbul piyasalarında işlem gören ve 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nda menkul kıymet olarak tanımlanmış her türlü sermaye piyasası aracını,
y) **Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği:** 14/08/2013 tarihli ve 28735 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'ni,
z) **Merkezi Takas Yönetmeliği:** 18/07/2013 tarihli ve 28711 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Takas Yönetmeliği'ni,
aa) **Müşteri:** Sermaye piyasası mevzuatı uyarınca işlem gerçekleştiren üyelerin gerçek ve tüzel kişi müşterileri ile yatırım fonlarını,

Halka Açık (Tasnif Dışı)

bb) **Nakit akım teminatlandırma yöntemi:** Aynı verim eğrisine bağlı kıymetleri bir portföy olarak değerlendirip, "net bugünkü değer" değişim metriğini kullanan, teminatlandırmada pozisyonların değer değişimleri dikkate alan yöntemi,

cc) **Netleştirmeye konu teminat değeri:** Kısa pozisyon pay vadeli işlem sözleşmeleri ve kısa pozisyon pay alım opsiyon sözleşmelerinin risk hesaplamasında dikkate alınacak pozisyon değerlerinin netleştirilmesinde kullanılacak ilgili pay teminat değerlerini,

çç) **Opsiyon sözleşmesi:** Belirli bir vade ya da vadeye kadar, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikteki ekonomik veya finansal göstergeyi, sermaye piyasası aracını, malı, kıymetli madeni ya da dövizi alma veya satma hakkı sağlayan sözleşmeleri,

dd) **Ödünce konu kıymet:** Sermaye Piyasası Kurulu ve Borsa tarafından kredili işlem ve açığa satışa konu edilebilecekleri belirlenenler arasından Takasbank tarafından seçilen, ÖPP'de işlem görecek pay ve borsa yatırım fonu katılma belgelerini,

ee) **ÖPP:** Takasbank tarafından kurulan ve işletilen Takasbank Ödünç Pay Piyasası'nı,

ff) **Pay:** Ortaklığın sermayesini temsil eden ve sahibine ortaklık hakkı veren menkul kıymeti,

gg) **Portföy bazlı teminatlandırma:** Takasbank tarafından MKT üyelerinden alınacak teminat tutarlarının, aynı hesaptaki varlıklar arasındaki korelasyonların risk azaltıcı etkileri dikkate alınmak suretiyle hesaplanmasını,

ğğ) **Pozisyon:** VİOP ve OTC dışındaki Piyasalar'da gerçekleşen işlemlerle ilgili olarak ortaya çıkan takas borç ve alacaklarını, VİOP ve OTC'de ise gerçekleşen işlemler sonucu ortaya çıkan ve dayanak varlık miktarı üzerinden hesaplanacak borç ve alacak tutarlarına baz oluşturan sistemsel kaydı,

hh) **Prosedür:** Yönerge'de belirlenen kural ve esaslar çerçevesinde işleyiş ve uygulamalara ilişkin usulleri içeren ve Genel Müdür tarafından onaylanan piyasa bazında uygulama esaslarını,

ıı) **Sistem:** İlgili Piyasalar'da gerçekleştirilen işlemlerin takası ve risk, teminat ve temerrüt yönetimi amacıyla oluşturulan Takasbank sistemini,

ii) **Sözleşme değeri:** Tezgah üstü türev araç işlemlerinin ileri dönemlerdeki nakit akımlarının bugüne indirgenerek hesaplanan borç veya alacak tutarını,

jj) **Sözleşme değerine ilişkin finansman maliyeti:** Değişim teminatı ödeyen tarafa, Takasbank tarafından belirlenen faiz oranı üzerinden hesaplanarak ilgili değişim teminatını alan tarafça ödenmesi gereken tutarı,

kk) **Sözleşme yenileme yöntemi:** MKT hizmeti verilen piyasa veya sermaye piyasası araçlarında gerçekleşen işlemlerde Takas Yönergesi ve bu Yönerge'de belirlenen esaslar çerçevesinde ve her hâlükârda takas tamamlanmadan önce, taraflar arasında yapılmış sözleşmenin iptal edilerek Takasbank'ın taraflarla ayrı ayrı sözleşme yapmasını,

ll) **Takas:** 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun ile Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nde yer alan takas tanımını, g

mm) **Takasbank(Banka):** İstanbul Takas ve Saklama A.Ş.'yi

nn) **Takas için alınan teminat:** MKT hizmeti verilmeyen menkul kıymetlerde, bir temerrütün vukuu bulması ile bu temerrütün çözülmesine kadar geçen sürede, temerrüde konu menkul kıymetin fiyat değişim riskinden etkilenilmemesi amacıyla üyelerden tahsil edilen tutarı,

oo) **Takas Yönergesi:** İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.'nin Merkezi Karşı Taraf Hizmeti Sunduğu Piyasalara İlişkin Takas Hizmetleri Yönergesi'ni,

öö) **TCMB:** Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketi'ni,

pp) **Tebliğ:** Kurul'un ödünç alma ve verme işlemlerini düzenleyen ilgili Tebliği,

rr) **Tekil pozisyon hesabı**: Takasbank nezdinde MKT üyeleri adına açılan hesapların alt hesabı olarak üyelerin tek bir müşterisine veya üyelerin kendi portföylerine ait pozisyonların izlendiği hesapları,

ss) **Teminat hesapları:** Takasbank nezdinde MKT üyeleri adına açılan, üyelerin kendi portföylerine veya müşterilerine ait pozisyonlar nedeniyle bulundurmaları gereken teminatların izlendiği hesapları,

şş) **Tezgahüstü türev ürünler temerrüt yönetim grubu:** Temerrüt yönetimi sürecinde görev yapmak üzere Takasbank tarafından belirlenen üyelerin konu ile ilgili çalışanları ile Takasbank çalışanlarının katılımı ile oluşturulan grubu,

tt) **Türev araçlar :** Piyasada işlem gören vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile diğer türev araçları,

uu) **Üye:** Takasbank tarafından merkezi karşı taraf olarak verilen takas hizmetlerine taraf olmalarına, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 6 ncı maddesi çerçevesinde izin verilen kuruluşlar ile Ödünç Pay Piyasası'nda işlem yapabilecek kuruluşları,

üü) **Vadeli işlem sözleşmesi:** Belirli bir vadede, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikteki malı, kıymetli madeni, ekonomik ve finansal göstergeyi, sermaye piyasası aracını ya da dövizi alma ya da satma yükümlüğü veren sözleşmeleri,

vv) **VİOP:** Borsa İstanbul Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nı,

yy) **Yönerge:** Yönetim Kurulu tarafından kabul edilip Kurul tarafından onaylanan İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Teminat, Risk Yönetimi ve Temerrüt Yönergesini,

zz) **Yönetim Kurulu:** Takasbank Yönetim Kurulu'nu,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Risk Yönetimi ve Teminatlandırma Esasları

Risk Yönetimi

MADDE 5- (1) Merkezi karşı taraf hizmeti sunulan piyasalarda risk yönetimi oluşan takas pozisyonları üzerinden Takasbank tarafından yapılır. Risk yönetimine konu olmayan pozisyonlar MKT hizmeti kapsamına da dahil değildir.

(2) Üyenin kendi adına yaptığı işlemler üyeye ait portföy hesapları altında, müşterileri adına yapmış olduğu işlemler ise müşteri hesapları altında izlenir. Risk yönetimi hesap bazında yürütülür.

(3) Piyasada işlem öncesi, işlem anı ve işlem sonrası risk yönetimi sistemlerinden bir veya birkaçı uygulanabilir. Risk yönetimi sistemlerine ilişkin usul ve esaslar Piyasa Prosedür'lerinde belirlenir.

(4) Piyasalarda gerçekleşen işlemler gerçek zamanlı olarak Takasbank tarafından pozisyona dönüştürülür. Pozisyonu güncellenen hesaplar için son açık pozisyon ve Prosedür'de belirlenen maktu, oransal veya portföy bazlı teminatlandırma yöntemine göre, %99 güven düzeyi ve 2 iş günü elde tutma süresinden az olmamak üzere ilgili piyasa prosedürlerinde belirlenecek güven düzeyi ve elde tutma süreleri kullanılarak başlangıç teminatı hesaplanır. Risk parametreleri hesaplamalarında kullanılacak tarihsel veri setlerinin, temin edilebildiği durumda en az son 12 aylık dönemi kapsaması esastır. Yeterli veya hiç tarihsel verinin bulunmadığı durumlarda, benzer niteliklere sahip varlıklara ait veri setleri hesaplamalarda kullanılır.

(5) Risk hesaplamasında netleştirmeye konu teminat değerleri dikkate alınır.

(6) Takasbank, belirlenen oran ve tutarların altında kalmamak şartıyla, üyeler bazında farklı teminat oran ve tutarları belirleyebilir, gün içi sürdürme seviyesi uygulayabilir. Gün içi sürdürme seviyesine ilişkin hususlar ilgili Piyasa Prosedür'lerinde belirlenir.

(7) Üyelerin Takasbank nezdinde açtıkları hesaplarda yer alan takas pozisyonları üzerinden hesaplanan bulunması gereken teminat değerleri, garanti fonu katkı payları ile değerlenmiş teminat tutarları Takasbank tarafından periyodik olarak belirlenen risk hesaplama anlarında güncellenir.

(8) Yapılan güncelleme işlemi sonucu teminatı yetersiz olan hesaplar için teminat tamamlama çağrısı yapılır. Teminat tamamlama çağrıları, Takasbank tarafından sağlanan üye

Halka Açık (Tasnif Dışı)

ekranları ve/veya raporlama yoluyla yapılır. Teminat tamamlama çağrısının sistem aracılığı ile gönderilmesi durumunda, başkaca bir ihbar ve bildirime gerek kalmaksızın üyenin çağrıyı aldığı kabul edilir. Üyenin sorumluluğu, Takasbank tarafından yapılan teminat tamamlama çağrısının üyeye ulaştığı anda başlar.
(9) Üyeler teminat tamamlama yükümlülüklerini teminat yatırarak ve/veya pozisyon kapatarak yerine getirebilirler. Teminat yatırma, çekme, değerleme, hesap güncelleme ve yükümlülüklerin yerine getirilmesi işlemleri hesap bazında gerçekleştirilir. Takasbank tarafından gün içi ve gün sonunda uygulanacak risk yönetimi süreçleri, teminatların hesaplanmasında kullanılacak model ve/veya parametrelerin içeriği ve hesaplanma yöntemleri, teminat tamamlama süreçleri ve bunlara ilişkin son süreçler Piyasa Prosedür'lerinde açıklanır.
(10) Kurul izni çerçevesinde MKT hizmeti verilmeyecek pazarlara, platformlara, menkul kıymetlere ve kıymetli madenlere ilişkin takas için alınan teminatların değerlemesinde, MKT hizmeti verilen pazar, platform, menkul kıymetlere, kıymetli madenlere uygulanan yöntem ve parametreler kullanılır. Risk yönetimi ve takas için alınan teminatlara ilişkin diğer usul ve esaslar Prosedür'de belirlenir.
(11) Dayanak varlığının işlem gördüğü piyasalarda MKT hizmeti verilmeyen fiziki teslimata konu sözleşmelerin teminat gereksinimleri vadesi dolana kadar tekil hesaplar altında, vadesi dolduktan sonra ise ilgili üye altında oluşturulacak portföy ve çoklu hesaplarda izlenebilir. Vadesi dolan söz konusu pozisyonlar için risk ve teminat yönetimi bu hesaplar altında yapılır.
(12) Takasbank, Piyasa'da swap işlemlerinin başlangıç valöründe, işleme ilişkin olarak Takasbank tarafından hesaplanan teorik fiyat ile işleme konu olan vade kuru arasındaki farkın Takasbank tarafından belirlenen oran/tutarın üzerinde olması durumunda farkın bugünkü değeri ile sınırlı olmak üzere ilgili taraftan ek teminat alabilir. Söz konusu oran/tutarın belirlenmesine ilişkin kriter, piyasa şartları, farkın nominal/oransal büyüklüğü ile teminat hesapları içerisindeki payı gibi hususlar göz önüne alınarak belirlenir.
(13) Takasbank; piyasa, üye ve hesap bazında ödünce konu olabilecek kıymetlerde sınırlamalar yapmaya yetkilidir. Buna ilişkin uygulama esasları Prosedür'de belirlenir.
(14) Borçlanma Araçları Piyasası'nda borsa içi ve takas dışı olarak yapılan işlemler risk yönetimi ve MKT hizmeti kapsamına dahil değildir.

VİOP Pozisyon Limitleri ve ÖPP İşlem Sınırları
MADDE 6- (1) VİOP'ta "Sicil bazında pozisyon limiti", "Piyasa bazında pozisyon limiti" ve "Üye bazında pozisyon limiti" olmak üzere üç tip pozisyon limiti uygulanabilir.
(2) Sicil bazında pozisyon limiti, aynı dayanak varlığa bağlı tüm sözleşmeler için bir sicile bağlı tüm hesaplarda alınabilecek aynı yönlü pozisyonların karşılık gelebileceği azami dayanak varlık sayısıdır.
(3) Piyasa bazında pozisyon limiti, aynı dayanak varlığa bağlı tüm sözleşmeler için piyasadaki açık pozisyon toplamının karşılık gelebileceği azami dayanak varlık sayısıdır.
(4) Üye bazında pozisyon limiti aynı dayanak varlığa bağlı tüm sözleşmeler için bir üyeye bağlı tüm hesaplarda alınabilecek aynı yönlü pozisyonların karşılık gelebileceği azami dayanak varlık sayısıdır.
(5) Pozisyon limitlerine ilişkin tutarlar, limit hesaplamalarında dikkate alınacak hususlar ile limitlerin aşılması durumunda ilgili hesaplarda uygulanacak işlemler Borsa'nın görüşü alınarak ilgili piyasa prosedüründe belirlenir.
(6) Ödünce konu işlemlerde her bir emrin maksimum piyasa değeri, Borsa spot piyasada belirlenen maksimum işlem değeri sınırını geçmemek kaydıyla Prosedür'de belirlenir.

Risk limitleri
MADDE 7- (1) Takasbank, MKT hizmeti verdiği piyasalarda üyelere mali yeterlilikleri nispetinde risk limitleri tanımlar. Risk limitleri Piyasa bazında ayrı olarak belirlenebileceği gibi MKT hizmeti verilen tüm piyasalar için toplam olarak da belirlenebilir. Söz konusu limit

Halka Açık (Tasnif Dışı)

Takasbank'ın taahhüdü değildir. Takasbank, üyelere tanımlanan limitlerde değişiklik yapma hakkına sahiptir.
(2) Risk limitleri, üyelerin MKT hizmeti verilen piyasalarda taşıdıkları pozisyonlar nedeniyle risk limiti hesaplamasına esas bulunması gereken teminat tutarlarının toplamı veya nominal açık pozisyon değerleri üzerinden belirlenir.
(3) BISTECH sistemine dahil olan piyasalar için limitler piyasa bazında ayrı ayrı belirlenir, sistemde toplam olarak takip edilir.
(4) Her bir üye için tanınmış olan risk limiti o üyeye mahsustur ve Takasbank tarafından ilgili üyeye bildirilir.
(5) BISTECH sistemine dahil olan piyasalarda üyenin risk limitini aşması durumunda aşan kısım kademeli olarak Prosedür'de belirlenecek katsayılar ile çarpılır ve elde edilen toplam tutar, Üyenin risk limitlerine ilişkin aşımlardan kaynaklanan yükümlülüklerinin takip edildiği ilave işlem teminatı hesabına yansıtılır.
(6) Üyenin MKT hizmeti verilen tüm pazarlarda kendisi ve müşterileri için almış olduğu tüm pozisyonlardan kaynaklı toplam risk limiti hesaplamasına esas bulunması gereken teminat tutarlarının toplamının veya toplam açık pozisyon değerinin risk limitini aşıp aşmadığı gün içi ve gün sonu risk hesaplama anlarında kontrol edilir. Risk limitini aşan üyeye ilişkin uygulanacak hükümler Prosedür'de belirlenir.

Kar veya zarar tutarlarının hesaplanması ve hesaplara yansıtılması
MADDE 8- (1) Kar veya zarar hesaplamalarına konu piyasalarda yapılan işlemler sonucunda oluşan pozisyonlardan kaynaklanan kar veya zarar hesaplamaları Takasbank tarafından gerçekleştirilir. Hesaplamalar, üyelere sistem üzerinden raporlanır. Kar veya zarar hesaplamalarına ilişkin usul ve esaslar ilgili Piyasa Prosedür'lerinde belirlenir.
(2) Takasbank tarafından, yapılan işlemler sonucunda oluşan karların, zararların, prim borç ve alacaklarının hesaplara yansıtılmasına ilişkin esaslar Prosedür'de belirlenir.
(3) Seans kapanışından sonra gün sonu uzlaşma fiyatları belirlenir ve tüm hesaplardaki risk ve teminat değerleri güncellenir. Toplam teminatı, bulunması gereken teminat seviyesinin altına düşen hesaplar için Takasbank tarafından sağlanan üye ekranlarına mesaj ve/veya raporlama yoluyla 16 ncı maddedeki hükümler çerçevesinde "teminat tamamlama çağrısı" yapılır. Üyelerin teminat tamamlama çağrısı yükümlülüklerini yerine getirme süreleri Prosedür'de belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Teminatlara İlişkin Esaslar

Üyelik teminatı
MADDE 9- (1) Üyeler, Takasbank'a olan aidat, ücret, komisyon ve diğer yükümlülüklerin kendilerine verilen süre içerisinde yerine getirilmemesi durumunda ortaya çıkabilecek zararların telafisi amacıyla, Yönetim Kurulu tarafından belirlenen üyelik teminatını yatırırlar. Üyelik teminatı Türk Lirası olarak yatırılır.
(2) Üyelerin birinci fıkra kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmemeleri durumunda, Takasbank ilgili tutarı üyelik teminatından tahsil eder. Tahsil işleminden sonra Üye, üyelik teminatını Prosedür'de belirtilen sürede tamamlar. Eksik tutarın tamamlanmaması halinde, ilgili tutar üyeden re'sen tahsil edilir.
(3) Üyeliğin sona ermesi durumunda, üyenin Takasbank'a olan tüm yükümlülüklerinin tasfiye edilmiş olması şartı ile üyelik teminatı iade edilir.

İşlem teminatı ve garanti fonu katkı payı olarak kabul edilebilecek kıymetler
MADDE 10- (1) Üyeler tarafından, teminat yükümlülüklerinin yerine getirilmesi amacıyla bu yönergenin EK-1'inde yer alan varlıklar kullanılabilir. Takasbank Yönetim Kurulu Merkezi

Halka Açık (Tasnif Dışı)

Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 19 uncu maddesi ile belirlenen diğer varlıkları da teminat veya garanti fonu katkı payı olarak kabul etmeye yetkilidir.
(2) Takasbank üyenin kredi değerliliği ile teminat olarak aldığı varlıkların değeri arasında var olabilecek spesifik korelasyon ilişkileri sebebiyle üye ile bağlantılı gördüğü menkul kıymet ve garantileri teminat veya garanti fonu katkı payı olarak kabul etmeyebilir veya bunların teminat ve garanti fonu katkı payı olarak kabul edilmesini sınırlandırabilir. Üyenin kredi değerliliği ile bağlantılı görülen varlıklara ilişkin teminat uygulama esasları Prosedür'de belirlenir.
(3) İpotek teminatlı menkul kıymetlerin, ipoteğe dayalı menkul kıymetlerin, varlık teminatlı menkul kıymetlerin, varlığa dayalı menkul kıymetlerin ve borsa yatırım fonlarının teminata kabul kriterleri ile bu grupta yer alan kıymetler ilgili piyasa prosedürlerinde belirlenir.
(4) Borsa İstanbul A.Ş. payları, Borsa İstanbul A.Ş.'nin alım garantisinin devam ettiği sürece teminat olarak kabul edilir.
(5) Takasbank teminat veya garanti fonu katkı payı olarak kabul ettiği varlıklar için tek bir piyasa veya MKT hizmeti verdiği tüm piyasaların toplamı için Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 43 üncü maddesi çerçevesinde konsantrasyon limitleri uygulayabilir. Konsantrasyon limitlerinin uygulama esasları ilgili Piyasa Prosedür'lerinde belirlenir.
(6) Teminatların yatırılması ve çekilmesine ilişkin usul ve esaslar, teminata kabul edilecek diğer varlıkların türlerine ilişkin hususlar ilgili Piyasa Prosedür'lerinde belirlenir.
(7) Takasbank tarafından teminat ve garanti fonu katkı payı olarak kabul edilen varlıkların değerlemesinde kullanılabilecek teorik fiyatlama formülleri ve yöntemleri Takasbank internet sitesinde yayınlanır.
(8) Borsa yatırım fonlarından, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b), (c), (e), (f), (g) ve (ğ) bendlerinde sayılan varlıkları takip etmek amacıyla kurulan borsa yatırım fonları teminata kabul edilir.
(9) Borsa yatırım fonları ve emtia sertifikaları ağırlıklı olarak bağlı oldukları dayanak varlık grubunun altında teminat değerleme hesaplarına dahil edilir.

Değerleme Katsayıları
MADDE 11- (1) Teminatlara ve garanti fonu katkı paylarına uygulanacak, kesinti oranlarını yansıtan, değerleme katsayılarının hesaplanmasında Takasbank tarafından uygun görülen parametrik, parametrik olmayan veya simülasyon tabanlı istatistiksel yöntemler kullanılır. Teminat değerleme katsayılarının belirlenmesinde, ilgili varlığın Takasbank tarafından değerlendirilen kredi riski, vadesi, olağanüstü piyasa koşullarındaki volatilitesi, likiditesi ve varsa kur riski dikkate alınır.
(2) Yapılacak değerleme katsayısı hesaplamalarında kullanılacak istatistiksel güven düzeyi %99,5'den, kullanılacak likidite etme süresi ise 2 iş gününden az olamaz. Değerleme katsayısı hesaplamalarında kullanılacak tarihsel verinin 1 yıldan az olmaması esastır. Yeterli veya hiç tarihsel verinin bulunmadığı varlıklar için değerleme katsayıları, benzer niteliklere sahip varlıklar için hesaplanan katsayılar baz alınarak belirlenir.
(3) Teminat değerlerinin belirlenmesine ilişkin uygulama esasları Piyasa bazında Prosedür'de açıklanır.
(4) Teminat olarak yatırılacak kıymetlerin teminat değerlerinin hesaplanmasında kullanılacak değerleme katsayıları Piyasa bazında Prosedür'de açıklanır. Değerleme katsayıları yılda en az bir kez olmak üzere düzenli olarak gözden geçirilir. Gerekli görüldüğü durumlarda, katsayılar düzenli gözden geçirme dönemi beklenmeden güncellenerek Üyelere duyurulur.

İşlem Teminatı Kompozisyon Limitleri
MADDE 12- (1) Türk Lirası nakit dışında teminata kabul edilecek varlıklar ve bu varlıklara ilişkin kompozisyon limitleri için EK-2'de verilen tabloda belirtilen oranlar uygulanır. Takasbank Yönetim Kurulu teminat olarak kabul edilecek yeni varlıklar için kompozisyon limitleri belirlemeye veya bu Yönerge ile belirlenmiş olanlar da dahil kompozisyon limitlerinde

Halka Açık (Tasnif Dışı)

değişiklik yapmaya yetkilidir. MKT hizmeti verilen bazı piyasalarda hesaplanan başlangıç ve değişim teminatı toplamının belli oranlarda Türk Lirası nakit teminattan oluşması gerekmektedir. Bu oranlar Pay Piyasası'nda en az %10, Ödünç Pay Piyasası'nda en az %30 ve Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nda en az %50'dir. Yönetim Kurulu Piyasa'daki gelişmelere göre bu oranı artırmaya yetkilidir.
(2) Grup limitleri toplam yatırılmış teminat üzerinden hesaplanır. Alt grup limitlerinin hesaplamasında ilgili varlık tutarının grup limiti uygulanmış toplam değerlenmiş kısmı dikkate alınır.
(3) Teminat olarak kabul edilen varlıklar, güncel piyasa fiyatları ile değerlenmelerini teminen Takasbank tarafından belirlenen fiyatlar üzerinden gün içerisinde risk hesaplama anlarında, teminat yatırma ve çekme işlemlerinde ve her işlem günü sonunda değerlemeye tabi tutulur. Teminat değerlerinin belirlenmesine ilişkin uygulama esasları Piyasa bazında Prosedür'de açıklanır.
(4) Kısa pozisyon pay vadeli işlem sözleşmeleri ile kısa pozisyon pay alım opsiyon sözleşmelerinin risk hesaplamasında dikkate alınacak pozisyon değerlerinin netleştirilmesi için teminat olarak ilgili pay teminatı yatırılabilir. Netleştirmeye konu edilen teminat bakiyeleri teminat değerleme sürecinde dikkate alınmaz.

Teminatların Mülkiyeti
MADDE 13-(1) Takasbank'ın MKT hizmeti çerçevesinde teminata konu edilen kayden izlenen sermaye piyasası araçlarının mülkiyeti Kanunun 78 inci maddesi uyarınca Takasbank'a aittir. Takasbank, sözleşme kurulduğu anda ve teminat konusu sermaye piyasası araçlarının kanuni usullere uyarak devredilmesi sonucu mülkiyet hakkına sahip olur.
(2) Üyenin temerrüdü nedeniyle ya da ilgili mevzuat veya sözleşme hükümlerinde öngörülen nedenlerle teminatlardan Takasbank'ın alacaklarının karşılanması söz konusu olduğunda Takasbank, herhangi bir ihbar veya ihtarda bulunma, süre verme, adli veya idari merciden izin ya da onay alma, teminatın açık artırma ya da başka bir yol ile nakde çevrilmesi gibi herhangi bir ön şartı yerine getirme yükümlülüğü olmaksızın, teminat konusu malvarlığını, borsa veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda kote ise bu piyasalardaki değerinden aşağı olmamak üzere ya da tezgahüstü piyasalarda en iyi gayret göstererek ve en iyi fiyat üzerinden satarak satım bedelinden alacağını karşılama hakkına sahiptir. Takasbank, teminat konusu sermaye piyasası araçlarının değerini borçlunun yükümlülüklerinden mahsup etme hakkına da sahiptir.
(3) Kanunun 78 inci maddesi uyarınca teminatların mülkiyeti Takasbank'a ait olduğundan, teminattan doğan haklar da Takasbank'a aittir. Takasbank, yükümlülüklerin yerine getirilmesi şartıyla, vade sonunda teminatları hakları ile birlikte Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 27 nci maddesi hükümleri çerçevesinde ve üye talebi doğrultusunda iade eder.

Teminatların İzlenmesi ve Yönetimi
MADDE 14- (1) Üyenin portföyüne, müşterilerine, işlemci kuruluş portföyüne, risk gruplarına veya müşterilerine ait pozisyonlarla ilişkilendirilen teminatlar, üyeye bağlı hesaplarda ayrı ayrı izlenir. İşlemci kuruluşa veya müşterilerine ait pozisyonlarla ilişkilendirilmiş teminatlar, üyenin kendi portföyüne veya müşterilerine ait pozisyonlardan kaynaklanan teminat açıklarının kapatılmasında veya temerrüdün sonlandırılmasında kullanılamaz. Üyenin çoklu müşteri pozisyonları ile ilişkilendirilmiş teminatları, üyenin kendi portföyüne ait hesaplardan kaynaklanan teminat açıklarının kapatılmasında veya temerrüdün sonlandırılmasında kullanılamaz. Üye portföyü ile ilişkilendirilmiş teminatlar, üyeye bağlı tüm pozisyon hesaplarından kaynaklanan teminat ihtiyaçlarının kapatılmasında veya temerrüdün sonlandırılmasında kullanılabilir. Kanun'un 78 inci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü saklıdır.
(2) Çoklu hesaplarda yer alan pozisyonlarda müşteri bazlı brüt teminatlandırma yöntemi uygulanır. Tekil hesaplarda yer alan pozisyonlarda ise portföy bazlı net teminatlandırma yöntemi uygulanır. Tekil müşteri pozisyonları ile ilişkili hesaplarda izlenen teminatlar, üyenin

Halka Açık (Tasnif Dışı)

kendi portföyüne ait hesaplardan veya diğer müşteri hesaplarından kaynaklanan teminat açıklarının kapatılmasında veya temerrüdün sonlandırılmasında kullanılamaz.
(3) Kanun'un 79 uncu maddesi uyarınca Takasbank'ın, merkezi karşı taraf olarak yerine getirdiği işlemler nedeniyle teminat olarak aldığı malvarlığı değerleri üzerindeki hak ve yetkisi hiçbir şekilde sınırlandırılamaz. Teminat konusu mal varlığı değerleri üzerinde, üyenin herhangi bir sebeple tasarruf yetkisinin bulunmaması Takasbank'ın iyi niyetli ayni hak iktisabına engel olmaz. Teminat konusu mal varlığı değerleri üzerinde üçüncü kişilerin istihkak ya da sınırlı ayni hak iddiaları Takasbank'a karşı ileri sürülemez.
4) Teminat veren hakkında konkordato mühleti tanınması, konkordatosunun tasdiki, iflastan sonra konkordato mühleti tanınması, malvarlığının terki suretiyle konkordato süreci içine girmesi, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırılması, iflası, iflasın ertelenmesi veya 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu çerçevesindeki takip prosedürleri ya da Kanun'un tedrici tasfiye ile ilgili hükümleri Takasbank'ın teminatlar üzerindeki hak ve yetkisini hiçbir şekilde sınırlandıramaz.

Teminat ve Garanti Fonu Katkı Payı Yatırma veya Çekme İşlemleri
MADDE 15- (1) Teminat ve garanti fonu katkı payı olarak kabul edilebilecek varlıklara ilişkin yatırma, çekme ve değiştirme usul ve esasları ile bunlara ilişkin süreler ilgili Piyasa prosedüründe belirlenir.

Teminat Tamamlama Çağrısı
MADDE 16- (1) İşlem teminatı ve garanti fonu hesaplarında bulunan teminat tutarı, bulunması gereken teminat seviyesinin altına düşen veya nakit teminat açığı bulunan üyeye teminat tamamlama çağrısı yapılır.
(2) Hesapların güncellenmesi sonucunda, bir hesaptaki tutarın teminat olarak bulunması gereken tutarı aşması halinde, aşan kısım üye tarafından çekilebilir.
(3) Teminat tamamlama çağrısı, Takasbank tarafından sağlanan üye ekranlarına mesaj veya raporlama yoluyla yapılır. Teminat tamamlama çağrısının sistem aracılığı ile gönderilmesi durumunda, başkaca bir ihbar ve bildirime gerek kalmaksızın üyenin çağrıyı aldığı kabul edilir. Üyenin sorumluluğu, Takasbank tarafından yapılan teminat tamamlama çağrısının üyeye ulaştığı anda başlar.
(4) Teminat tamamlama çağrısı bulunan veya temerrüde düşmüş olan üyeler ilgili hesaplarında ancak teminat yatırarak veya risk azaltıcı işlem yaparak teminat tamamlama çağrısından veya temerrüt statüsünden çıkabilirler. Risk hesaplamasında netleştirmeye konu teminat değerleri de dikkate alınır. Nakit teminat hesabının eksiye dönüşmüş olması halinde sadece nakit teminat yatırmak suretiyle temerrüt durumundan çıkılabilir. Teminat tamamlama çağrısına ilişkin diğer hususlar ilgili piyasa prosedürlerinde belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Garanti Fonuna İlişkin Esaslar

Garanti Fonu ve genel esasları
MADDE 17- (1) Takasbank, MKT hizmeti verdiği piyasalarda, üyelerin temerrüde düşmesi halinde oluşabilecek zararların ilgili üyelerin teminatlarını aşan kısmı için kullanılmak üzere üyelerin katkı payları ile oluşturulan bir garanti fonu kurar. MKT üyelerinin garanti fonuna katılımı zorunludur.
(2) MKT üyelerinin garanti fonu katkı payları, yatırılmış ve Takasbank tarafından talep edilmesi halinde yatırılacak ilave garanti fonu katkı paylarından oluşur. Garanti fonunun MKT Yönetmeliği, Yönerge ve Prosedür hükümleri çerçevesinde kullanılması durumunda, MKT üyelerinden yatırılmış garanti fonu katkı payı tutarını geçmemek üzere ilave katkı payı yatırmaları istenebilir. 1 Nisan-31 Mart tarihleri arasındaki bir yıllık dönem içinde BİAŞ SWAP Piyasası dışındaki piyasa üyelerinden en fazla 4 sefer, BİAŞ SWAP Piyasası üyelerinden en

Halka Açık (Tasnif Dışı)

fazla 2 sefer ilave katkı payı yatırmaları istenebilir. Bir seferde talep edilebilecek ilave garanti fonu katkı payı, her bir üye için, talebe mesnet teşkil eden temerrütlerin vuku bulduğu ay için hesaplanmış yatırılması gereken garanti fonu katkı payı tutarını aşamaz. İlave garanti fonu katkı payı tutarı, bir kez yatırılmış tutarın tamamı olarak veya dilimler halinde toplam yatırılmış tutarı geçmemek şartıyla birden çok kez talep edilebilir.

(3) Üyelikten ayrılma talebini Yönerge ve ilgili diğer düzenlemeler kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirdikten sonra ileten ve bu talepleri henüz Yönetim Kurulu'nca karara bağlanmamış veya MKT üyeliğinden ayrılma talebi Yönetim Kurulu tarafından kabul edilmiş, ancak yatırılmış garanti fonu katkı payının iadesi için süre verilmiş MKT üyelerinin maruz kalabileceği maksimum garanti fonu yükümlülüğü, talep tarihinde henüz çözümlenmesi devam eden bir temerrüdün mevcut olmaması halinde, talepte bulunulan ayın ilk iş günü itibarıyla güncellenen garanti fonu tutarının iki katı, aksi takdirde üç katıdır. Üyelikten ayrılma talebinin söz konusu yükümlülüklerin yerine getirilmeden yapılması durumunda ise bu oranlar üç ve dört katı olarak uygulanır. Takasbank tarafından muhtemel garanti fonu yükümlülüklerinden kaçınmak için MKT üyeliğinden ayrıldığı veya ayrılma talebinde bulunduğu değerlendirilen kuruluşlar tekrar MKT üyeliğine kabul edilmeyebilir.

(4) Temerrüde düşen Üyenin işlem teminatları, garanti fonu katkısı, varsa sigorta poliçelerinden yapılacak tazminler ve Takasbank tarafından ilgili Piyasa'da karşılanmış riskler için yapılan sermaye tahsisi yetersiz kalmadıkça, diğer Üyelerin garanti fonu katkı paylarına başvurulamaz.

(5) Üyeliğin sonlanması halinde Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 33 üncü maddesi hükümleri çerçevesinde garanti fonu katkı payı geri ödenir.

(6) Garanti fonundaki varlıklar amacı dışında kullanılamaz.

(7) Üyeler tarafından garanti fonuna yatırılacak katkı paylarının, kendi mülkiyetlerindeki varlıklardan karşılanması esastır.

(8) Garanti fonu, Takasbank tarafından temsil ve idare edilir.

Garanti fonunun büyüklüğü ve üyelerce yapılacak katkı payı miktarı

MADDE 18- (1) Garanti fonunun büyüklüğü, en büyük açık pozisyona sahip üye ile ikinci ve üçüncü en büyük açık pozisyona sahip üyelerin stres koşullarında birlikte temerrüdü halinde ortaya çıkacak kaynak ihtiyacının büyük olanından az olamaz. Kaynak ihtiyacı üyelerin stres koşulları altında hesaplanan risklerinin işlem teminatları ile karşılanabilen kısmı dışında kalan bölümünden oluşur. Stres koşullarındaki riskin istatistiksel yöntemlerle tahmininde asgari %99,50; 2 işgünü ve 1 yıldan az olmamak üzere Prosedür'de belirlenen istatistiksel güven düzeyi, elde tutma süresi ve tarihsel veri kullanılır. Takasbank piyasa şartlarını, teminat yoğunlaşmalarını ve temerrüt yönetimi kaynaklarının yeterlilik düzeyini gözeterek, asgari garanti fonu yükümlülüğünü, istatistiksel olarak hesaplanan yükümlülükten daha yüksek belirleyebilir.

(2) Garanti fonunun toplam büyüklüğüne ilişkin hesaplama 3 aydan fazla olmamak kaydı ile yenilenerek mevcut garanti fonunun yeterliliği sınanır.

(3) Üyelerin garanti fonuna yapacakları katkı, sabit ve taşımış oldukları riskleri ile orantılı olarak hesaplanan değişken katkı paylarından oluşur.

(4) Sabit katkı payı olması gereken garanti fonu büyüklüğünün üye sayısına bölünmesi ile elde edilen ortalama tutarı geçmeyecek bir seviyede belirlenerek Piyasa bazında Prosedür'de duyurulur.

(5) Değişken katkı payı, Takasbank tarafından üyenin piyasada bulundurması gereken ortalama teminat tutarı gözetilerek hesaplanır. Üye ekranları vasıtasıyla duyurulur.

(6) Bir üyenin yatırılmış garanti fonu katkı payı, sabit katkı payı tutarından az olamaz.

(7) Oluşturulacak garanti fonunun büyüklüğünün hesaplanmasında ve üyelerin değişken katkı payına esas teşkil eden ortalama piyasa katılımının belirlenmesinde kullanılacak veri setinin uzunluğu Piyasa bazında Prosedür'de açıklanır.

(8) Garanti Fonu katkı payı yükümlülükleri aylık olarak hesaplanır. Hesaplama ve

yükümlülüklerin üyelere bildirim ve temerrüt esasları Piyasa bazında Prosedür'de belirlenir.
(9) Üyelerin garanti fonu katkı payı hesaplamaları ilgili üyelerin risk durumu ve piyasa koşulları gözetilerek Takasbank tarafından sekizinci fıkrada belirtilen tarihten bağımsız olarak herhangi bir zamanda da yapılabilir.
(10) MKT hizmeti verilemeyecek pazar/platform ve/veya kıymetli madenlere ilişkin pozisyonlar garanti fonu hesaplamalarında dikkate alınmaz.

Garanti fonu katkı payı kompozisyon limitleri ve katkı payı tamamlama yükümlülüğü
MADDE 19- (1) Garanti fonuna katkı payı kabul edilecek varlıklar ve bunlara ilişkin kompozisyon limitleri EK-3'deki tabloda gösterilmektedir. Takasbank Yönetim Kurulu garanti fonu katkı payı olarak kabul edilecek varlıkların kompozisyon limitlerini piyasa koşullarına göre değiştirmeye ve yeni varlıklar için kompozisyon limitleri belirlemeye yetkilidir. Vadeli İşlemler ve Opsiyon Piyasası'nda bulunması gereken garanti fonu katkı payı toplamının en az %30'luk kısmının nakit Türk Lirası olması zorunludur.
(2) Garanti fonu katkı payı olarak yatırılacak kıymetlerin teminat değerlerinin hesaplanmasında kullanılacak kesinti oranlarını yansıtan değerleme katsayıları Piyasa bazında Prosedür'de açıklanır.
(3) Kompozisyon sınırları toplam yatırılmış katkı payı üzerinden hesaplanır. Alt kompozisyon sınırlarının hesaplamasında ilgili varlık tutarının toplam değerlenmiş kısmı dikkate alınır.
(4) Garanti fonu katkı payı olarak kullanılan nakit dışı varlıkların, güncel piyasa fiyatları ile değerlenmelerini teminen, Takasbank tarafından belirlenen fiyat üzerinden teminatlar gün sonunda değerlemeye tabi tutulur.
(5) Günsonunda değerlenen katkı payı tutarına istinaden ilgili Piyasa Prosedür'lerinde belirlenen seviyenin altında bulunan hesaplar için katkı payı tamamlama çağrısı yapılır. Katkı paylarının Piyasa bazında Prosedür'de belirlenen sürenin sonuna kadar tamamlanması gerekir. Tamamlanamayan tutarlar için temerrüt hükümleri uygulanır.
(6) Garanti Fonu içindeki nakit dışı varlıklar Üyenin talebi doğrultusunda değiştirilebilir.

Garanti fonunun kullanım esasları
MADDE 20 – (1) Temerrüt yönetiminde, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine kadar kullanılabilecek kaynakların yetersiz kalması ve nakit yatırılan garanti fonu katkı paylarının yetersiz kalacağı anlaşıldığında, garanti fonundaki temerrüde düşmemiş üyelere ait nakit dışı katkı payları nakde tahvil edilmeye başlanır.
(2) Garanti fonuna, ilgili temerrüdün vukuundan sonra katılan üyelerce yatırılan veya mevcut üyelerin temerrüdün vukuundan sonra aldıkları risklere karşılık yatırdıkları katkı payları kullanılmaz.
(3) Garanti fonuna başvurulmasını gerektiren hallerde, temerrüt nedeniyle oluşan zararın kapatılmasına kadar geçecek süre içinde garanti fonundan katkı payı çekilmesine izin verilmez.
(4) Katkı paylarına başvurulmasında en likit varlıktan başlayarak, nakde tahvil kabiliyetinin yüksekliği esas alınır. Garanti fonundaki nakit dışı teminatlardan nakde tahvil edilen ancak kullanılmayan nakit tutarlar, nakit dışı teminatları kullanılan üyelere oransal olarak iade edilir.
(5) Garanti fonuna maledilecek zararın temerrüde düşmemiş üyelere dağıtımında, üyelerin garanti fonu içindeki payları esas alınır.
(6) Üyeler temerrüt yönetimi çerçevesinde kullanılmış olan yatırılmış garanti fonu katkı payı tutarlarını üç iş günü içerisinde tekrar yatırmakla yükümlüdürler.
(7) Garanti fonuna maledilecek zararın fon büyüklüğünün %50'sini aşması muhtemel görüldüğünde, üyelerden taahhüt ettikleri ilave katkı paylarını yatırmaları talep edilebilir. Üyeler ilave katkı paylarını talepten sonra beş iş günü içinde yatırmakla yükümlüdür. İlgili temerrüdün kapatılmasında kısmen veya hiç kullanılmayan ilave katkı payları iade edilebilir. Talep edildiği halde temerrüdün kapatılmasında kullanılmadan iade halinde, ilave garanti fonu

Halka Açık (Tasnif Dışı)

katkı talebinde bulunulmamış sayılır.
(8) Bir aylık dönemde üyeden talep edilebilecek ilave garanti fonu katkı payı tutarı, üyenin o ay için hesaplanan yatırılması gereken garanti fonu katkı payı tutarını aşamaz.
(9) Temerrüt nedeniyle üyelerden talep edilen ilave garanti fonu katkı paylarının kısmen veya tamamen kullanılması halinde üyelerden garanti fonu yükümlülüklerini ilgili ay için hesaplanan miktara tamamlamaları istenir. Aynı ay içerisinde üyenin diğer üyelerin temerrüdü halinde katlanacağı maksimum zarar sınırını aşan garanti fonu katkı payları ay sonuna kadar sadece kendi temerrütleri halinde kullanılır. 1 Nisan-31 Mart tarihleri arasındaki bir yıllık dönem içinde maksimum ilave garanti fonu katkı payı yükümlülüğünü yerine getiren üyelerden talep edilecek normal garanti fonu katkı payı tutarları içinde bulunulan bir yıllık dönem tamamlanıncaya kadar sadece kendi temerrütleri için kullanılır.

Nakit Teminat ve Garanti Fonu Katkı Paylarının Nemalandırılması
MADDE 21- (1) Üyeler tarafından tesis edilen nakit Türk Lirası teminat ve garanti fonu katkı payları, varsa zorunlu karşılık olarak tesis edilecek kısmı düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden, kredi riski ve likidite koşulları dikkate alınarak, Prosedür'de belirlenen esaslar çerçevesinde Takasbank tarafından mümkün olan en iyi koşullarla nemalandırılır. Olağandışı piyasa koşullarında nemalandırma yapılmayabilir. Piyasa koşulları nedeniyle Takasbank tarafından nemalandırma yapılamaması halinde nema ödenmez. Nemalandırılan nakit Türk Lirası teminatların ve garanti fonu katkı payı tutarlarının çıkışına izin verilmez.
(2) Nemalandırma işlemi, nemaya konu tutarın bankalara depo ya da mevduat olarak yatırılması ile repo işlemine konu edilmesi suretiyle, Takasbank limitleri dâhilinde yapılır. Takasbank nemalandırma amacıyla nakit teminatları organize para piyasalarına da plase edebilir.
(3) Teminat ve garanti fonu katkı paylarının varsa zorunlu karşılık yükümlülüğü düşüldükten sonra kalan tutarının nemalandırılmasından elde edilen brüt nema tutarlarından, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV) ve diğer yasal maliyetler ile Takasbank komisyonu düşülür; kalan bakiye ilgili hesaplara aktarılır.
(4) Swap Piyasası'nda Üyeler tarafından yükümlülüklerinin yerine getirilmesi amacıyla Takasbank hesaplarına valör gününden önce gönderilen döviz (USD-EUR) tutarı, döviz cinsinden takas yükümlülüğünün önceden depo edilmesi şartıyla kredi riski ve likidite koşulları dikkate alınarak, Prosedür'de belirlenen esaslar çerçevesinde Takasbank tarafından mümkün olan en iyi koşullarla nemalandırılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM
MKT Hizmeti Verilen Piyasalarda Temerrüt İşlemlerine İlişkin Esaslar

Genel Esaslar
MADDE 22- (1) Üyenin ilgili piyasadaki yükümlülüklerinin Piyasa bazında Prosedür'de belirlenen usul ve esaslara uygun olarak yerine getirilmemesi halinde başka bir ihbara gerek kalmaksızın ilgili üyenin temerrüde düştüğü kabul edilir ve temerrüt hükümleri uygulanır.
(2) Aşağıdaki durumların varlığı halinde temerrüt hükümleri uygulanır ve üyenin tüm yükümlülükleri muaccel hale getirilebilir.
a) Takasbank tarafından hesaplanan gün içi ve gün sonu teminat tamamlama yükümlülüklerinin, ilgili Piyasa Prosedür'lerinde belirlenen süre içerisinde yerine getirilmemesi;
b) Takas işlemlerine ilişkin yükümlülüğün ilgili Piyasa Prosedür'lerinde belirlenen sürenin sonuna kadar yerine getirilmemesi,
c) Garanti fonu ve ilave garanti fonu katkı payları tamamlama yükümlülüklerinin süresi içerisinde yerine getirilmemesi,
ç) Takas Yönergesi'nin 13 üncü maddesi kapsamında üyenin yükümlülüklerinin Takasbank tarafından tasfiye edilmesine karar verilmesi,

Halka Açık (Tasnif Dışı)

d) İlgili piyasa sözleşmelerine ilişkin dönemsel ödemelerin, değişim teminatı marjini ve sözleşme değerine ilişkin fonlama maliyeti yükümlülüğünün süresi içinde yerine getirilmemesi.
(3) Temerrüt halinde, yükümlülüğün yerine getirilmesine kadar olan süre zarfında Takasbank tarafından temerrüde düşen üyenin ilgili hesaplarındaki teminatlarını çekmesine izin verilmeyebilir. Takasbank, temerrüt büyüklüğünü gözeterek, üyenin hesapları üzerinden emir iletimini engelleyebilir veya emir iletiminin engellenmesini piyasa işleticisinden talep edebilir.
(4) Takasbank tarafından üyeye temerrüt halini sona erdirmesi için en fazla temerrüt tarihini takip eden iş günü ilgili Piyasa Prosedürlerinde belirlenen saate kadar süre verilebilir. İlgili süre Genel Müdür yetkisi ile uzatılabilir. Verilen süre sonuna kadar temerrüt halinin sona erdirilmemesi halinde Takasbank tarafından, temerrüt nedeniyle oluşan pozisyon açığını kapatmak üzere organize veya tezgah üstü piyasalarda emir iletilebilir. Emrin gerçekleştirilebilmesi için takas borcu karşılığı bloke edilen alacaklarının yanı sıra üyenin işlem teminatı ve garanti fonu katkı payı tutarları kullanılabilir.
(5) Takas, teminat ve garanti fonu yükümlülüklerinin Prosedür'de belirlenen sürelerde yerine getirilmemesi halinde temerrüt faizi uygulanır.
(6) Temerrüde ilişkin bu bölümde yer alan hususların uygulamalarına ilişkin detaylar Prosedür'de belirlenir.

Temerrüt Yönetim Süreci
MADDE 23- (1) Takas, teminat ve garanti fonu katkı payı yükümlülüklerini zamanında yerine getirmeyen ve Yönerge'de belirlenen süreler içinde Takasbank tarafından Piyasa'da yapılan işlemler sonucunda takas, teminat ve garanti fonu katkı payı borcu kapatılamayan üyenin ilgili temerrüdü MKT Yönetmeliği'nin 13 üncü maddesi uyarınca Kurula ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ve ilgili üyeye bildirilir ayrıca üyenin hesapları üzerinde her türlü işlem yapma yetkisi durdurulur.
(2) Üye ve varsa üyeye bağlı işlemci kuruluşların Piyasa'da işlem yapma yetkisinin kaldırılması piyasa işleticisinden talep edilebilir.
(3) Piyasalarda gerçekleşen temerrütlerin yönetim sürecinde karar mercii olarak Temerrüt Yönetim Komitesi görev alır.
(4) Takasbank, temerrüde düşen üyelere ilişkin nakit işlem teminatı tutarları ve garanti fonu katkı paylarının nemalandırma faaliyetinin dışında tutulmasına karar verebilir.
(5) Takasbank, temerrüde düşen üye hakkında Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri çerçevesinde, sadece bunlarla sınırlı olmamak üzere, aşağıdaki önlemlerin bir ya da birkaçını uygulayabilir. Temerrüt yönetim araçlarının kullanımında temerrüdün nedeni ve piyasalara etkileri göz önünde bulundurulur.
a) Temerrüde düşmemiş müşteri hesaplarındaki pozisyonların, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 26 ncı maddesi uyarınca teminatlarıyla birlikte tamamen ya da kısmen temerrüde düşmeyen bir üyeye taşınması,
b) Temerrüde düşen üyenin kendi portföyüne ve kendisine bağlı teminat açığı bulunan müşteri hesaplarındaki nakit dışı teminatları ve garanti fonu katkı paylarının nakde çevrilmesi,
c) Üyenin diğer piyasalardaki işlem teminatı fazlalıklarının kullanılması,
ç) İlgili piyasada riskinin bulunmaması kaydıyla, üyenin diğer piyasalardaki garanti fonu katkı paylarının kullanılması,
d) Temerrüde düşmemiş üyelere ait garanti fonu katkı paylarının kullanımı için Yönerge'nin 20'nci maddesi uyarınca hareket edilmesi,
e) Müşterilerin pozisyonlarının ve teminatlarının gerektiğinde re'sen veya müşterilerin talebiyle temerrüde düşen üyenin rızası aranmaksızın diğer üyelere taşınması,
f) Pozisyonların tamamının ya da bir kısmının re'sen kapatılması,
g) Aynı tarafla olan borç, alacak, pozisyon, teminat hak ve yükümlülüklerin netleştirilmesi.
h) Açık pozisyonların doğurabileceği risklerin azaltılması amacıyla korunma

işlemlerine girilmesi,

(5) Takasbank, açık pozisyonların kapatılması amacıyla ihale düzenleyebilir. İhale Takasbank tarafından tamamen ya da portföy veya pozisyon bazında iptal edilebilir. İhaleye katılım tüm Üyeler ve Üyeler aracılığıyla müşterilere de açık olmakla birlikte, genel merkezi karşı taraf üyeleri için zorunludur. Açılacak ihaleler sonucunda tüm pozisyonların devredilememesi ya da ihalenin iptal edilmesi durumunda kalan açık pozisyonlar Takasbank tarafından üyelere zorunlu olarak devredilebilir. Zorunlu devredilecek üyelerin belirlenmesinde, üyelerin risk limitlerinin, ihalelerde devraldıkları pozisyon miktarı ve devralınacak pozisyonların karşı pozisyonlarının varlığı gibi hususlar dikkate alınır.

(6) Takasbank, MKT Yönetmeliği'nin 48 inci maddesinde sayılan şartların varlığı halinde, açık pozisyonları kapatmaksızın, temerrüde düşen üye kaynaklı zararların paylaştırılması amacıyla hesap güncellemeleri sonucunda oluşan kar dağıtımlarında kesintiye gidebilir.

(7) Temerrüde düşen üyenin açık pozisyonlarından kaynaklanan tüm yükümlülüklerinin karşılanması ve risk azaltılması amacıyla tüm çabanın gösterilmesine rağmen risk doğuran pozisyonların tamamıyla kapatılamayacağına karar verilmesi halinde pozisyonlar tamamen ya da kısmen nakdi uzlaşma ile sonlandırılabilir. Sonlandırılacak pozisyonlara ilişkin ters pozisyonların alınacağı fiyatlar, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca Takasbank'ın üstlenebileceği zarar dikkate alınarak belirlenir.

(8) Takasbank tarafından temerrüde düşen üye hakkında bu Yönerge'de yer alan temerrüt hükümlerinin ve Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin Beşinci Bölümü hükümlerinin tatbiki sonrasında oluşan ve temerrüde düşen üyeye ait teminat ve garanti fonu katkı paylarıyla karşılanamayan açıklar Takasbank ve diğer Üyelerin zararı olarak tanımlanır ve MKT Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan sıra ile üstlenilir. Temerrüde düşen üyeden daha sonra yapılacak tahsilatlar MKT Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesinin beşinci fıkrası uyarınca dağıtılır.

(9) Takasbank, MKT Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesi çerçevesinde karşılanmış risklere tahsis edilen sermayenin temerrüt nedeniyle kullanılması durumunda eksilen miktarı, bir ay içinde tamamlar. Bir yıllık sürede bu şekilde tamamlanacak tahsis edilen sermaye miktarı dönem başında belirlenen miktarı aşamaz. Eksilen sermayenin tamamlanmasına kadar geçecek bir aylık sürede tekrar temerrüt yaşanması halinde varsa tahsis edilen sermayeden arta kalan kısım kullanılır. Yetersiz kalan bölüm için temerrüde düşmemiş üyelerin garanti fonuna başvurulur. Sermayenin yeniden tamamlanması, kullanılmış garanti fonu katkı paylarının iadesini gerektirmez.

(10) Takasbank temerrüt yönetim sürecinde teminata kabul ettiği borsa yatırım fonlarının barındırdığı varlıkları yatırım fonu ihraççısından talep edebilir.

Temerrüt Faizi

MADDE 24- (1) Takas, teminat ve garanti fonu yükümlülüklerini Piyasa bazında Prosedür'de belirlenen saatten sonra yerine getiren üyelerden temerrüt faizi, yasal yükümlülükleri ile birlikte tahsil edilir.

(2) Temerrüt faizinin hesaplanmasında, temerrüde düşülen tarih ile yükümlülüğün yerine getirildiği tarih arasındaki süre dikkate alınır. Takas tarihinde belirlenen son saatten sonra ancak aynı gün yerine getirilen yükümlülükler için temerrüt faizi katsayısı farklılaştırılabilir.

(3) Temerrüde düşen üyeye, yerine getirilmeyen yükümlülük tutarının; BİAŞ Repo Ters Repo Pazarı'nda, TCMB Bankalararası Para Piyasası'nda veya Takasbank Para Piyasası'nda oluşan bir gecelik ağırlıklı ortalama faiz oranları ile ilgili piyasa prosedüründe belirtilen diğer oranlardan en yüksek olanı esas alınarak Piyasa bazında Prosedür'de belirlenen katsayılar ile hesaplanacak tutar kadar temerrüt faizi uygulanır.

(4) Asgari temerrüt matrahının altındaki tutarlara temerrüt hükümleri uygulanmaz. Asgari temerrüt matrahı, Piyasa bazında Prosedür'de belirlenir.

(5) Tahsil edilecek temerrüt faizlerine alt sınır ve üst sınır uygulanabilir. Asgari/Azami temerrüt faizi, Piyasa bazında Prosedür'de belirlenir.

Halka Açık (Tasnif Dışı)

(6) Asgari ve azami temerrüt faizine/matrahına ilişkin tutarlar, Piyasa koşulları doğrultusunda T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından her yıl ilan edilen yeniden değerleme oranı da dikkate alınarak belirlenir ve uygulama öncesinde üyelere duyurulur.
(7) Takasbank, borcun kısmen veya tamamen ifa edilmemesinden dolayı temerrüt faizini aşan bir zarara uğramışsa, bu zarar temerrüde düşen Üye tarafından tazmin edilir.
(8) Temerrüde düşülen yükümlülük yabancı para cinsinden ise; nakit veya menkul kıymetin TL değeri, TCMB tarafından ilan edilen ilgili valördeki döviz alış kuru esas alınarak bulunur. Bununla birlikte Takasbank, yabancı para cinsinden yükümlülüklerden temerrüde düşülmesi halinde her bir yabancı para için farklı belirleyebileceği katsayılar üzerinden de temerrüt faizinin hesaplanmasına karar verebilir.

Mağduriyet Ödemesi
MADDE 25- (1) Taahhüdünü yerine getirmede temerrüde düşen üye nedeniyle kendisine teslimat veya ödeme yapılamayan üyeye, gecikilen günler karşılığı olarak, temerrüde düşen üyeden tahsil olunan temerrüt faizinin Takasbank tarafından piyasa bazında belirlenen bir oranı mağduriyet ödemesi olarak yapılır.
(2) Üyeye mağduriyet ödemesi yapılabilmesi için gerekli şartlar ile mağduriyet ödemesinin hesaplanması ve ödenmesine ilişkin usul ve esaslar Piyasa Prosedürlerinde belirlenir.

Tahakkuk, Bildirim ve Tahsilat
MADDE 26- (1) Tahakkuk eden temerrüt faizi diğer yasal yükümlülükler ile birlikte tahakkuk tarihinden itibaren Prosedür'de belirlenen süre içerisinde ödenir.
(2) Tahakkuk ettirilen temerrüt faizinin bildirimi üye ekranları aracılığı ile elektronik ortamda yapılır. Bildirimin elektronik ortamda gönderilmesini müteakip üyenin başkaca bir ihbar veya bildirime gerek kalmaksızın bildirimi aldığı kabul edilir.
(3) Tahakkuk ettiği halde süresi içinde üye tarafından yatırılmayan temerrüt faizi ve diğer yasal yükümlülükler, takip eden iş günü üyenin serbest hesabından Takasbank tarafından re'sen tahsil edilir. Tahsil edilemediği takdirde temerrüt yönetim sürecine ilişkin hükümler çerçevesinde faiz ve diğer yasal yükümlülükler de tahsil edilir.

Temerrüt Faiz Tahakkuklarına İtiraz
MADDE 27 - (1) Temerrüt faizi tahakkuk eden üyeler, temerrüdün takas, ilgili merkezi saklama sistemi veya ödeme sisteminden kaynaklanan nedenlerle kendi kusuru olmaksızın ortaya çıktığı veya temerrüt faizi hesaplamasında maddi hata yapıldığı gerekçeleri ile Takasbank nezdinde itiraz edebilirler. İtiraz temerrüt faizinin ödenmesini durdurmaz.
(2) İtirazın, bir yazı ve ekinde itiraza ilişkin belgeler ile temerrüt faizi tahakkuk tarihinden itibaren Prosedür'de belirlenen süre içinde Takasbank'a yapılması gerekir.
(3) Temerrüde düşen üyenin itirazı, Merkezi Takas Yönetmeliği'nin 35 inci maddesi çerçevesinde Takasbank bünyesinde oluşturulan Temerrüt Yönetim Komitesi tarafından değerlendirilerek karara bağlanır.
(4) Üye tarafından yapılan itirazın haklı bulunması durumunda temerrüt faizi uygulanmaz, tahsil edilmiş olması halinde ilgili tutar üyeye iade edilir.
(5) İtirazın reddi durumunda ise karar yazılı olarak ilgili üyeye bildirilir.

ALTINCI BÖLÜM
MKT Hizmeti Verilen Piyasalar Özelinde Uygulanacak Temerrüt Hükümleri

BİAŞ Pay Piyasası'na Özel Temerrüt Esasları

Kıymet Temerrüdü
MADDE 28- (1) Yönerge'nin 22 nci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki kıymet temerrütlerinde Takasbank'ın mali sorumluluğu, MKT Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesi

ile belirlenen sınırlar saklı kalmak kaydıyla, kıymet takas tarihinde teslim edilmesi; takas tarihinde teslim edilememesi halinde ise Yönerge'de belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde Piyasa'dan temin edilerek teslim edilmesidir. Bu şekilde teslimin de mümkün olamaması halinde ise aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan nakit karşılığına ek olarak teslimatın ya da ödemenin yapılacağı güne kadar hesaplanacak olan temerrüt faizinin belirlenen kısmının ödenmesi ile sınırlıdır.
(2) Takas işlemlerinde, kıymeti teslim etmekle yrükümlü olan üyenin temerrüdü durumunda, alacaklı üyeye Takasbank tarafından takasa konu kıymetin teslimatı esastır. Kıymet takas borçlusunun temerrüt hükümleri saklı kalmak üzere, kıymet borcu kısmen veya tamamen temin edildiği takdirde, aynı gün içerisinde Takasbank tarafından takas alacaklısına teslim edilir. Kıymetin Piyasa'dan temin edilmesi sırasında Takasbank tarafından katlanılan maliyetler temerrüde düşen üyeden tahsil edilir.
(3) Takasbank tarafından teslimi gereken kıymetin Piyasa'dan kıymet temerrüdünü takip eden 2 iş günü içerisinde temin edilememesi durumunda, alacaklıya teslim edilemeyen kıymet miktarının bedeli ödenir. Ödenecek bedelin hesaplanmasında, temerrüde konu kıymetin ödeme gününden bir önceki günde oluşmuş ortalama işlem fiyatı esas alınır.
(4) Temerrüdün oluştuğu günkü kıymet alacaklısı üye ile temerrüdün nakdi ödemeyle sonlandırılacağı gündeki kıymet alacaklısı üye, temerrüt ve takas kaynaklı kıymetler aynı gün netleştirmeye konu edildiğinden farklılaşabilir. Nakdi ödeme kıymet temerrüdünü takip eden ikinci iş günü sonunda kıymet takas alacağını alamayan üyelere yapılır.
(5) Kıymet temerrüdü durumunda İşbu Yönerge'nin 24 ncü maddesindeki temerrüt faizi uygulanır.
(6) Kıymet alacaklısının alacağının Takasbank tarafından nakit olarak ödenmesi halinde kıymet borçlusunun borcu da nakde dönüşmüş olur. Kıymet teslimat borcu nakde dönüştükten sonra borçlu söz konusu nakdi İşbu Yönerge'nin 24 ncü maddesindeki temerrüt faizi ile birlikte ödemekle yükümlüdür.
(7) Kıymet temerrüdüne ilişkin diğer hususlar Prosedür'de belirlenir.

Nakit Temerrüdü
MADDE 29- (1) Yönerge'nin 22 nci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki nakit temerrütlerde Takasbank'ın mali sorumluluğu, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesi ile belirlenen sınırlar saklı kalmak kaydıyla, nakdin takas tarihinde ödenmesi; nakdin takas tarihinde ödenememesi halinde ise, piyasa şartları ve Takasbank'ın likidite imkânlarına bağlı olarak aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde ödeme ve buna ek olarak ödemenin yapılacağı güne kadar hesaplanacak olan temerrüt faizinin belirlenen kısmı ile sınırlıdır.
(2) Nakit borcu kısmen veya tamamen kapatıldığı takdirde aynı gün içerisinde takas alacaklısına ödeme yapılır. Verilen süre sonuna kadar temerrüt halini sona erdirmeyen üye için temerrüt tarihini takip eden iş günü sonuna kadar Takasbank tarafından aynı gün valörlü olarak (T+0) nakit yükümlülüğü karşılığı blokede bulunan kıymetlerin satışı yapılmak üzere Piyasa'ya emir iletilir. Yükümlülüğün sonlandırılabilmesi için üyenin teminat ve garanti fonu tutarları kullanılabilir.
(3) Temerrüdün oluştuğu günkü nakit alacaklısı üye ile temerrüdün sonlandırılacağı gündeki nakit alacaklısı üye, temerrüt ve takas kaynaklı kıymetler ile nakit aynı gün netleştirmeye konu edildiğinden farklılaşabilir. Takasbank tarafından teslimi gereken nakdin Piyasa'dan temerrüdü takip eden 2 iş günü içerisinde temin edilememesi durumunda nakdi ödeme nakit temerrüdünü takip eden ikinci iş günü sonunda nakit takas alacağını alamayan üyelere yapılır.
(4) Nakit temerrüdü durumunda İşbu Yönerge'nin 24 ncü maddesindeki temerrüt faizi uygulanır.
(5) Nakit teslimat borçlusu söz konusu nakdi İşbu Yönerge'nin 24 ncü maddesindeki temerrüt faizi ile birlikte ödemekle yükümlüdür.
(6) Nakit temerrüdüne ilişkin diğer hususlar Prosedür'de belirlenir.

Halka Açık (Tasnif Dışı)

BİAŞ Borçlanma Araçları Piyasası'na Özel Temerrüt Esasları

Kıymet Temerrüdü

MADDE 30- (1) İşbu Yönerge'nin 22 nci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki kıymet temerrütlerinde Takasbank'ın mali sorumluluğu, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesi ile belirlenen sınırlar saklı kalmak kaydıyla, kıymetin takas tarihinde teslimi; kıymetin takas tarihinde teslim edilememesi halinde ise aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde Piyasa'dan temin edilerek teslim edilmesi; bu şekilde teslimin de mümkün olmadığı hallerde ise aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde teslim edilemeyen kıymete ilişkin hesaplanan nakit karşılığı ve ödemenin yapılacağı güne kadar hesaplanacak olan temerrüt faizinin ödenmesi ile sınırlıdır.

(2) Takas işlemlerinde, kıymet teslimiyle yükümlü üyenin temerrüdü durumunda, alacaklı üyeye Takasbank tarafından takasa konu kıymetin teslimatı esastır. Kıymet takas borçlusunun temerrüt hükümleri saklı kalmak üzere, kıymet borcu kısmen veya tamamen temin edildiği takdirde, aynı gün içerisinde Takasbank tarafından takas alacaklısına teslim edilir. Kıymetin Piyasa'dan temin edilmesi sırasında Takasbank tarafından katlanılan maliyetler temerrüde düşen üyeden tahsil edilir.

(3) Takasbank tarafından teslimi gereken kıymetin Piyasa'dan kıymet temerrüdünü takip eden işgünü içerisinde temin edilememesi durumunda, alacaklıya teslim edilemeyen kıymetin Takasbank tarafından belirlenen fiyat üzerinden bedeli ödenir.

(4) Kıymet temerrüdü durumunda İşbu Yönerge'nin 24 ncü maddesindeki temerrüt faizi uygulanır.

(5) Hesaplanan faiz tutarının asgari temerrüt cezasının altında kalması durumunda, hesaplanan tutar üzerinden ödeme yapılır.

(6) Kıymet alacaklısının alacağının Takasbank tarafından nakit olarak ödenmesi halinde kıymet borçlusunun borcu da nakde dönüşmüş olur. Kıymet teslimat borcu nakde dönüştükten sonra borçlu söz konusu nakdi İşbu Yönerge'nin 24 ncü maddesindeki temerrüt faizi ile birlikte ödemekle yükümlüdür.

(7) Takasbank tarafından Prosedür'de belirlenen menkul kıymetlere konu işlemlerde ve pazarlarda kıymet temerrüdü halinde Takasbank'ın alıcıya karşı temerrütten kaynaklanan yükümlülüğü; işleme konu fiyat üzerinden hesaplanan nakit tutar ile bu işleme ilişkin olarak hesaplanan başlangıç teminatı toplamı ile sınırlıdır.

(8) Kıymet temerrüdüne ilişkin diğer hususlar Prosedür'de belirlenir.

Nakit Temerrüdü

MADDE 31- (1) İşbu Yönerge'nin 22 nci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki nakit temerrütlerde Takasbank'ın mali sorumluluğu, MKT Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesi ile belirlenen sınırlar saklı kalmak kaydıyla, nakdin takas tarihinde ödenmesi; nakdin takas tarihinde ödenememesi halinde ise piyasa şartları ve Takasbank'ın likidite imkanlarına bağlı olarak aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde ödeme ve buna ek olarak ödemenin yapılacağı güne kadar hesaplanacak olan temerrüt faizinin belirlenen kısmı ile sınırlıdır.

(2) Nakit borcu kısmen veya tamamen kapatıldığı takdirde aynı gün içerisinde takas alacaklısına ödeme yapılır. Verilen süre sonuna kadar temerrüt halini sona erdirmeyen üye için temerrüt tarihini takip eden iş günü sonuna kadar Takasbank tarafından aynı gün valörlü olarak (T+0) nakit yükümlülüğü karşılığı blokede bulunan kıymetlerin satışı yapılmak üzere Piyasa'ya emir iletilir. Yükümlülüğün sonlandırılabilmesi için üyenin teminat ve garanti fonu tutarları kullanılabilir.

(3) Nakit temerrüdü durumunda İşbu Yönerge'nin 24 ncü maddesindeki temerrüt faizi uygulanır.

(4) Hesaplanan faiz tutarının asgari temerrüt cezasının altında kalması durumunda, hesaplanan tutar üzerinden ödeme yapılır.

Halka Açık (Tasnif Dışı)

(5) Nakit teslimat borçlusu söz konusu nakdi İşbu Yönerge'nin 24 ncü maddesindeki temerrüt faizi ile birlikte ödemekle yükümlüdür.
(6) Takasbank tarafından Prosedür'de belirlenen menkul kıymet tiplerine konu işlemlerde ve pazarlarda nakit temerrüdü halinde Takasbank'ın alıcıya karşı temerrütten kaynaklanan yükümlülüğü; Takasbank'ın işleme konu kıymeti en iyi gayret ile nakde çevirdiği tutar ile bu işleme ilişkin olarak hesaplanan başlangıç teminatı tutarının toplamı ile sınırlıdır.
(7) Nakit temerrüdüne ilişkin diğer hususlar Prosedür'de belirlenir.

BİAŞ Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'na Özel Temerrüt Esasları

Fiziki Teslimatta Temerrüt
MADDE 32 – (1) Takasbank'ın mali sorumluluğuna ilişkin MKT Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesi ile belirlenen sınırlar saklı kalmak kaydıyla fiziki teslimat işlemlerinde sorumluluğu; fiziki teslimata konu kıymetin takas tarihinde teslim; takas tarihinde teslim edilememesi halinde aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde piyasadan temin edilerek iade; iadenin de mümkün olamaması halinde ise yine aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan nakit karşılığı ve teslimatın ya da ödemenin yapılacağı güne kadar hesaplanacak olan temerrüt faizi ile sınırlıdır.
(2) Fiziki teslimatta, teslimle yükümlü üyenin temerrüdü durumunda, alacaklı üyeye fiziki teslimata konu kıymetin teslimatı esastır. Fiziki teslimat alacaklısının kıymetlerin bedelini talep hakkı saklıdır.
(3) Fiziki teslimat borçlusuna temerrüt hükümleri saklı kalmak üzere Prosedür'de belirlenen esaslar çerçevesinde borçlu olduğu kıymetin teslim edilmesi için süre verilebilir. Kıymet borcu kısmen veya tamamen temin edildiği takdirde aynı gün içerisinde fiziki teslimat alacaklısına teslim edilir. Fiziki teslimat alacaklısı tarafından kıymetin piyasa bedelinin takas gününde veya ertesi iş günü Prosedür'de belirlenen süreye kadar yazılı olarak talep edilmiş olması halinde ise takas tarihini takip eden gün teslim edilemeyen miktarın bedeli kadar ödeme yapılır. Ödenecek tutarın hesaplamasında kıymetin, Prosedür'de belirlenecek değerleme kriterleri ile hesaplanan değeri esas alınır.
(4) Nakit bedel talep edilmez ise temin edilemeyen kısım, 20 nci maddede yer alan temerrüt yönetim sürecine ilişkin esaslar çerçevesinde Takasbank tarafından piyasadan en iyi gayret gösterilerek temin edilmeye çalışılır. Kıymetin piyasadan temin edilmesi sırasında Takasbank tarafından katlanılan işlem ücretleri temerrüde düşen Üyenin üyelik teminatlarından tahsil edilir.
(5) Takas tarihinden itibaren iki işgünü içerisinde kıymetin temin edilememesi durumunda, fiziki teslimat alacaklısına teslim edilemeyen miktarın bedeli ödenir. Ödenecek tutarın hesaplanmasında, ilgili kıymetin Prosedür'de belirlenecek değerleme kriterleri ile hesaplanan değeri esas alınır.
(6) Dayanak varlığın işlem gördüğü piyasalarda MKT hizmeti verilmeyen sözleşmeler için fiziki teslimatta temerrüt durumunda temerrüde düşen üyeye İşbu Yönerge'nin 24 ncü maddesindeki temerrüt faizi uygulanır. Takasbank tarafından fiziki teslimat alacaklısına, fiziki teslimatın tamamı gerçekleştirilene veya nakit ödeme ile fiziki teslimat borcu tasfiye edilene kadar geçecek süre için, işbu Yönerge'nin 24 ncü maddesindeki temerrüt faizi Takasbank komisyonu düşüldükten sonra kalan kısmı ödenir.
(7) Fiziki teslimat alacaklısının alacağının Takasbank tarafından nakit olarak ödenmesi halinde fiziki teslimat borçlusunun borcu da nakde dönüşmüş olur. Fiziki teslimat borcu nakde dönüştükten sonra fiziki teslimat borçlusu söz konusu nakdi İşbu Yönerge'nin 24 ncü maddesindeki temerrüt faizi ile birlikte ödemekle yükümlüdür.
(8) Takasbank, borcun kısmen veya tamamen ifa edilmemesinden dolayı temerrüt faizini aşan bir zarara uğramışsa, bu zarar temerrüde düşen Üye tarafından tazmin edilir. Fiziki teslimatlı sözleşmelerde meydana gelecek temerrütlere ilişkin diğer hususlar Prosedür'de belirlenir.

Halka Açık (Tasnif Dışı)

(9) Dayanak varlığın işlem gördüğü piyasalarda MKT hizmeti verilen sözleşmelerin pozisyonları nakdi uzlaşma vade bitimini takiben ilgili piyasada oluşturulur ve fiziki teslimat süresi sonuna kadar teminatlandırılır. Temerrütlerde dayanak varlığın işlem gördüğü piyasanın temerrüt yönetim kuralları geçerli olur.
(10) Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nda netleştirmeye konu teminat değerleri ile ilgili temerrüt süreçleri Prosedür'de belirlenir.

BİAŞ SWAP Piyasası'na Özel Temerrüt Esasları

Nakit ve Değişim Teminatı Temerrüdü
MADDE 33- (1) Piyasada gerçekleşen temerrütlerde Takasbank'ın mali sorumluluğu, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesi ile bu maddenin 4 üncü ve 5 inci fıkralarıyla belirlenen sınırlar ve piyasa likidite kısıtları saklı kalmak kaydıyla, borcun takas tarihinde ödenmesi; borcun takas tarihinde ödenememesi halinde, piyasa şartları ve Takasbank'ın likidite imkanlarına bağlı olarak aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde ödeme ve buna ek olarak ödemenin yapılacağı güne kadar hesaplanacak olan mağduriyet ödemesi ile sınırlıdır.
(2) Borç Prosedür'de belirtilen saatler içerisinde tamamen kapatıldığı takdirde aynı gün içerisinde takas alacaklısına ödeme yapılır.
(3) İşlemin vadesinde gerçekleşen nakit temerrüdünde, Temerrüt Yönetim Komitesi'nce verilen sürenin sonuna kadar temerrüt halinin sona erdirilememesi durumunda temerrüdü takip eden iş günü sonuna kadar Takasbank üyenin blokeli alacağı ve temerrüt yönetim kaynakları ile en iyi gayreti göstererek alacaklısına, alacaklısı olduğu tutarın ödenmesini teminen organize ve/veya tezgah üstü piyasalardan fon temin etmeye çalışır. Temerrüde konu yabancı para ise bunun piyasadan temin edilememesi durumunda TL karşılığı ödenir. TL karşılığının tespitinde temerrüdü takip eden işgünü açıklanan Merkez Bankası alış kuru dikkate alınır, ilgili tutar hesaplamayı takip eden iş günü ödenir.
(4) Piyasa'da, Takasbank'ın işlemin başlangıç valöründe yabancı para alıcısı olan tarafa karşı temerrütten kaynaklanan yükümlülüğü, işleme konu TL tutarı/kıymetli maden tutarı ile temin edilen yabancı para, varsa bu işleme ilişkin olarak alınan işlem öncesi risk primi ve temerrüt eden üyenin garanti fonu tutarlarının toplamı ile sınırlıdır.
(5) Piyasa'da, Takasbank'ın işlemin başlangıç valöründe TL alıcısı olan tarafa karşı temerrütten kaynaklanan yükümlülüğü, işleme konu yabancı para tutarı/kıymetli maden tutarı ile temin edilen TL varsa bu işleme ilişkin olarak alınan işlem öncesi risk primi ve temerrüt eden üyenin garanti fonu tutarlarının toplamı ile sınırlıdır.
(6) Borçlu üye söz konusu borcu İşbu Yönerge'nin 24 ncü maddesindeki temerrüt faizi ile birlikte ödemekle yükümlüdür.
(7) Değişim teminatı temerrüdü durumunda üyenin teminat ve garanti fonu katkı payları kullanılır. Eksik kalan kısım için gün içi teminat tamamlama çağrısı yapılır.
(8) Hesaplanan faiz tutarının asgari temerrüt cezasının altında kalması durumunda, hesaplanan tutar üzerinden ödeme yapılır.
(9) Temerrüde ilişkin diğer hususlar Prosedür'de belirlenir.

Kıymetli Maden Temerrüdü
MADDE 34- (1) Piyasada gerçekleşen temerrütlerde Takasbank'ın mali sorumluluğu, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesi ile bu maddenin dördüncü fıkrasında belirlenen sınırlar ve piyasa likidite kısıtları saklı kalmak kaydıyla, borcun takas tarihinde ödenmesi; borcun takas tarihinde ödenememesi halinde, piyasa şartları ve Takasbank'ın likidite imkanlarına bağlı olarak aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde ödeme ve buna ek olarak ödemenin yapılacağı güne kadar hesaplanacak olan mağduriyet ödemesi ile sınırlıdır.
(2) Borç, Prosedür'de belirtilen saatler içerisinde tamamen kapatıldığı takdirde aynı gün içerisinde takas alacaklısına ödeme yapılır.

Halka Açık (Tasnif Dışı)

(3) İşlemin vadesinde gerçekleşen kıymetli maden temerrüdünde, Temerrüt Yönetim Komitesi'nce verilen sürenin sonuna kadar temerrüt halinin sona erdirilememesi durumunda temerrüdü takip eden iş günü sonuna kadar Takasbank üyenin blokeli alacağı ve temerrüt yönetim kaynakları ile en iyi gayreti göstererek alacaklısına, alacaklısı olduğu kıymetli madenin ödenmesini teminen organize ve/veya tezgah üstü piyasalardan kıymet temin etmeye çalışır. Kıymetli madenin piyasadan temin edilememesi durumunda TL karşılığı ödenir. TL karşılığının tespitinde temerrüdü takip eden işgünü açıklanan Merkez Bankası alış kuru ve/veya günsonu değişim teminatı hesaplamasında kullanılan kıymetli maden fiyatı dikkate alınır, ilgili tutar hesaplamayı takip eden iş günü ödenir.
(4) Piyasa'da, Takasbank'ın işlemin başlangıç valöründe kıymetli maden alıcısı olan tarafa karşı temerrütten kaynaklanan yükümlülüğü, işleme konu TL tutarı/yabancı para tutarı ile temin edilen yabancı para, varsa bu işleme ilişkin olarak alınan işlem öncesi risk primi ve temerrüt eden üyenin garanti fonu tutarlarının toplamı ile sınırlıdır.
(5) Hesaplanan faiz tutarının asgari temerrüt cezasının altında kalması durumunda, hesaplanan tutar üzerinden ödeme yapılır.
(6) Borçlu üye söz konusu borcu İşbu Yönerge'nin 24 ncü maddesindeki temerrüt faizi ile birlikte ödemekle yükümlüdür.
(7) Temerrüde ilişkin diğer hususlar Prosedür'de belirlenir.

Takasbank Ödünç Pay Piyasası'na Özel Temerrüt Esasları

Ödünç İşlemlerinde Temerrüt
MADDE 35- (1) Vade içermeyen ödünç işlemleri dışında ödünç alanın vadeden önce, ödünç aldığı kıymeti teslim ederek ödünç işlemini sona erdirmeyi talep etme hakkı yoktur.
(2) Ödünç işlemlerinden doğan borçlar ödünce konu kıymetin Tebliğ hükümleri çerçevesinde, kredili alım ve açığa satışa konu olabilecek kıymetler listesinden çıkarılması durumunda muaccel hale gelir.
(3) Temerrüt durumunda menkul kıymetin iadesi esastır. Takasbank'ın ödünç işlemlerinde ödünç verene karşı sorumluluğu; işlem komisyonu, ödünce konu kıymeti vade tarihinde teslim, vade tarihinde teslim edilememesi halinde Prosedür'de belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde piyasadan temin edilerek iade, iadenin de mümkün olamaması halinde ise Prosedür'de belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan nakit karşılığı ve ödemenin yapılacağı güne kadar hesaplanacak olan işlem komisyonu ile sınırlıdır. Söz konusu işlem komisyonu oranı, temerrüt döneminde Takasbank tarafından ödünç alandan alınacak temerrüt faiz oranını geçemez.
(4) Takasbank; bu maddenin üçüncü fıkrası hükmü çerçevesinde Takasbank tarafından ödünce konu kıymetin vadesinde ödünç verene teslim edilmesinin mümkün olmaması ve ödünç verenin talep etmesi halinde; yine vade tarihinde Prosedür'de belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde ödünce konu kıymetin vade tarihinde hesaplanan nakit karşılığını işlem komisyonları ile birlikte ödünç verene ödemekle yükümlüdür.
(5) Ödünç alan üyenin, teminat tamamlama yükümlülüğünü yerine getirmemesi nedeniyle borcun muaccel hale gelmesi durumunda Takasbank, temerrüt hükümleri çerçevesinde temerrüde neden olan ilgili hesaptaki teminatları nakde dönüştürerek, ödünce konu kıymetleri satın almak suretiyle ödünç borçlarının tamamını veya, vadesi en yakın olan ödünç borcundan başlamak kaydıyla, teminat oranı başlangıç oranına ulaşıncaya kadar ödünç borçlarını tasfiye etmek hakkını haizdir.
(6) Takasbank kendi nezdindeki, mütemerrit MKT üyesine ait varlıklar ile diğer hak ve alacaklar üzerinde takas, mahsup ve hapis hakkına sahiptir. Ancak, çoklu pozisyon hesaplarının kullanıldığı piyasa veya sermaye piyasası araçlarında sadece mütemerrit üyelerin kendi portföylerine ait pozisyonlar ve teminatlar kullanılabilir. Bu yönergenin uygulamasında her hal ve karda temerrüde düşen müşteri alt hesabı haricindeki müşterilere ait pozisyonlar ve teminatlar kullanılamaz.
(7) Ödünce konu kıymetlerin, kredili alım ve açığa satışa konu olabilecek kıymetler

Halka Açık (Tasnif Dışı)

listesinden çıkarılması nedeniyle borcun muaccel hale gelmesi durumunda, ödünç işlemi Tebliğ'de belirlenen süreler dikkate alınarak tasfiye edilir. Ödünç alan üyenin, Prosedür'de belirlenen usuller çerçevesinde yükümlülüğünü yerine getirmemesi halinde temerrüt hükümleri uygulanır ve söz konusu yükümlülükler bu madde hükümleri çerçevesinde tasfiye edilir.
(8) Ödünç alan üyenin Takasbank'a olan borcunun 22 nci maddenin ikinci fıkrasının (a), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen durumlar nedeniyle muaccel hale gelmesi halinde, ödünç veren üyeye vade sonuna kadar tahakkuk edecek olan ve Prosedür'de belirlenen şekilde hesaplanan komisyon tutarı ödenir. Bu durumda, ödünç alan Üye de, bahse konu komisyon tutarını Takasbank'a ödemekle yükümlüdür. Ödünç işleminin bu maddenin ikinci fıkrası hükümleri çerçevesinde muaccel hale gelmesi durumunda ise, ödünç veren Üyeye, ödünce konu kıymetlerin iade tarihine kadar geçecek süre için komisyon ödemesi yapılır. Bu durumda da ödünç alan üye yine bahse konu komisyon tutarını ödemekle yükümlüdür.
(9) Temerrüde düşen Üye, işbu yönergenin 24 üncü maddesi hükümleri çerçevesinde belirlenen temerrüt faizi oranından ve Prosedür'de belirlenen saat ve hesaplama yöntemleri çerçevesinde temerrüt faizi ödemekle yükümlüdür. Takasbank, borcun kısmen veya tamamen ifa edilmemesinden dolayı temerrüt faizini aşan bir zarara uğramışsa, bu zarar Üye tarafından tazmin edilir. Temerrüt süresince işlem komisyonu ödemesine devam edilir.
(10) Temerrüde ilişkin bu bölümde yer alan hususların uygulamalarına ilişkin detaylar Prosedür'de belirlenir.

BİAŞ Para Piyasası'na Özel Temerrüt Esasları

Teminat Temerrüdü
MADDE 36- (1) İşlem valöründe gerçekleşen teminat temerrütlerinde, Takasbank'ın mali sorumluluğu, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesi ile belirlenen sınırlar ve piyasa likidite kısıtları saklı kalmak kaydıyla, teminat yükümlülüğünün, takas alacağından karşılanarak valör tarihinde yerine getirilmesi ve takasın tamamlanması; işlemin valör tarihinde tamamlanamaması halinde ise, Prosedür'de belirlenen süre ile sınırlı olmak üzere işlem faizi üzerinden hesaplanan faiz tutarı kadardır.
(2) Piyasa'da yapılan işlemlerde, teminat teslimle yükümlü üyenin temerrüdü durumunda, fon arz eden üyenin işleminin gerçekleştirilmesi esastır. Teminat borçlusunun temerrüt hükümleri saklı kalmak üzere, teminat borcu tamamen temin edildiği takdirde, aynı gün içerisinde işlem gerçekleşmiş kabul edilir. Kısmi teminat ödemesinde ödenmiş teminat tutarı ölçüsünde işlem gerçekleşmiş sayılır. Gerçekleşmeyen işlem için temerrüt hükümleri uygulanır.
(3) Verilen süre sonuna kadar temerrüt halini sona erdirmeyen Üyenin yükümlülüğü takas alacaklarından, eksik kalan kısım olması halinde ise garanti fonundan ve gerekmesi halinde diğer temerrüt kaynaklarından karşılanır. Temerrüt yönetim kaynaklarının yetmediği durumda ise gerçekleşmeyen işlem tutarı iptal edilmiş sayılır. İlgili tutar mağdur olan üyeye, işlem iptaline konu tutarın temerrüt cezası ile birlikte ödenir.

Nakit Temerrüdü
MADDE 37- (1) İşlemin valöründe gerçekleşen nakit temerrütlerde Takasbank'ın mali sorumluluğu, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesi ile belirlenen sınırlar ve piyasa likidite kısıtları saklı kalmak kaydıyla, nakdin takas tarihinde ödenmesi; nakdin takas tarihinde ödenememesi halinde, piyasa şartları ve Takasbank'ın likidite imkanlarına bağlı olarak aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde ödeme ve buna ek olarak ödemenin yapılacağı güne kadar hesaplanacak olan mağduriyet ödemesi ile sınırlıdır.
(2) Nakit borcu kısmen veya tamamen kapatıldığı takdirde aynı gün içerisinde takas alacaklısına ödeme yapılır.
(3) Verilen süre sonuna kadar temerrüt halini sona erdirmeyen Üyenin işlem öncesi bloke edilen teminatı ve garanti fonu da teminat olarak kullanılarak Takasbank en iyi gayret ile nakit alacaklısına, alacaklı olduğu tutarın ödenmesini teminen organize ve/veya tezgah üstü

Halka Açık (Tasnif Dışı)

piyasalardan fon temin etmeye çalışır. Prosedür'de belirlenen sürenin sonuna kadar temin edilemeyen tutar için işlem iptali yapılır, nakit alacaklısına temerrüt dönemi için mağduriyet ödemesi yapılır.
(4) İşlemin vadesinde gerçekleşen nakit temerrütlerde Takasbank'ın mali sorumluluğu, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesi ile belirlenen sınırlar ve piyasa likidite koşulları saklı kalmak kaydıyla, nakdin vade tarihinde ödenmesi; nakdin vade tarihinde ödenememesi halinde, piyasa şartları ve Takasbank'ın likidite imkanlarına bağlı olarak Prosedür'de belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde ödeme ve buna ek olarak ödemenin yapılacağı güne kadar hesaplanacak olan mağduriyet ödemesi ile sınırlıdır.
(5) Nakit borcu kısmen veya tamamen kapatıldığı takdirde aynı gün içerisinde takas alacaklısına ödeme yapılır. Verilen süre sonuna kadar temerrüt halini sona erdirmeyen Üyenin bloke teminatı ve garanti fonu da kullanılarak Takasbank en iyi gayret ile nakit alacaklısına, alacaklı olduğu tutarın ödenmesini teminen, teminat satışı yoluyla organize ve/veya tezgah üstü piyasalardan fon temin etmeye çalışır.
(6) Nakit temerrüdü durumunda 24 üncü madde hükümleri uyarınca temerrüt faizi uygulanır.
(7) Nakit teslimat borçlusu söz konusu nakdi 24 üncü madde kapsamında hesaplanacak olan temerrüt faizi ile birlikte ödemekle yükümlüdür.

Tezgah Üstü Türev Araç Piyasaları'na Özel Temerrüt Esasları

Nakit ve Değişim Teminatı Temerrüdü
MADDE 38- (1) Temerrütlerde Takasbank'ın mali sorumluluğu, Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesi ile belirlenen sınırlar ve piyasa likidite kısıtları saklı kalmak kaydıyla, borcun takas tarihinde ödenmesi; borcun takas tarihinde ödenememesi halinde, piyasa şartları ve Takasbank'ın likidite imkanlarına bağlı olarak aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde ödeme ve buna ek olarak ödemenin yapılacağı güne kadar hesaplanacak olan mağduriyet ödemesi ile sınırlıdır.
(2) Borç Prosedür'de belirtilen saatler içerisinde tamamen yerine getirildiği takdirde aynı gün içerisinde takas alacaklısına ödeme yapılır.
(3) Borçlu üye söz konusu borcu İşbu Yönerge'nin 24 ncü maddesindeki temerrüt faizi ile birlikte ödemekle yükümlüdür.
(4) Değişim teminatı temerrüdü durumunda üyenin teminat ve garanti fonu katkı payları kullanılır.
(5) Hesaplanan faiz tutarının asgari temerrüt cezasının altında kalması durumunda, hesaplanan tutar üzerinden ödeme yapılır.
(6) Temerrüt Yönetim Komitesi'nce verilen sürenin sonuna kadar temerrüt halinin sona erdirilememesi durumunda takip eden iş günü sonuna kadar Takasbank üyenin blokeli alacağı ve temerrüt yönetim kaynakları ile en iyi gayreti göstererek alacaklısına, alacaklısı olduğu tutarın ödenmesini teminen organize ve/veya tezgah üstü piyasalardan fon temin etmeye çalışır.
(7) Temerrüde ilişkin diğer hususlar ilgili piyasa Prosedür'de belirlenir.

Takasbank Tezgahüstü Türev Ürünler Temerrüt Yönetim Grubu
MADDE 39- (1) Tezgah üstü türev araç işlemlerine konu sözleşmelerin temerrüt yönetiminde Temerrüt Yönetim Komitesi'ne destek vermek üzere Tezgahüstü Türev Ürünler Temerrüt Yönetim Grubu görev alır.
(2) Bu Grubun oluşturulmasına ve çalışmasına ilişkin esaslar Takasbank Tezgahüstü Türev Ürünler Temerrüt Yönetim Grubu Uygulama Esasları Yönergesi'nde belirlenir.

YEDİNCİ BÖLÜM
Çeşitli ve Son Hükümler

Ücret ve komisyonlar
MADDE 40- (1) Takasbank'ın bu Yönerge kapsamında sunmuş olduğu hizmetlere ilişkin

Halka Açık (Tasnif Dışı)

olarak Üyelerine uygulayacağı ücret ve komisyonlar hakkında Genel Yönetmelik'in 35 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Disiplin hükümleri
MADDE 41- (1) Bu Yönerge'de belirlenen yükümlülüklere uymayan üyeler hakkında, Yönerge'de yer alan hükümlere ek olarak Merkezi Takas Yönetmeliği'nin Yedinci Bölümünde yer alan disiplin hükümleri de uygulanır.

Olağanüstü durumlarda alınacak tedbirler
MADDE 42- (1) Takasbank, MKT hizmeti verdiği ve işlettiği piyasalarda takas işlemlerinin olumsuz etkileneceğini öngördüğü olağanüstü durumların varlığı halinde alınacak her türlü önlemi belirlemeye ve uygulamaya yetkilidir. Söz konusu durumlarda Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 48 inci maddesinde yer alan tedbirleri almaya yetkilidir.

Yönerge'de hüküm bulunmayan hallerde uygulanacak hükümler
MADDE 43- (1) Yönerge'de hüküm bulunmayan hallerde Sermaye Piyasası mevzuatı ile Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelik, Merkezi Takas Yönetmeliği ve Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Muafiyet ve istisnalar

MADDE 44- (1) Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 52 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası talep edilmesi halinde doğal MKT üyesi olup, ilgili piyasalarda bu Yönerge ve Yönerge kapsamında çıkarılacak Prosedür'de yer alan hükümlere tabi değildir.

(2) TCMB'nin Piyasalarda gerçekleştireceği işlemlerin işleyişine ilişkin kurallar Takasbank ile TCMB arasında imzalanacak ayrı bir protokol ile belirlenir.

(3) TCMB'nin BİAŞ Borçlanma Araçları Piyasası'nda işlem yaptığı menkul kıymetlere ait TCMB talimatlarına ödeme karşılığı teslimat ilkesi çerçevesinde öncelik verilir.

(4) TCMB'nin BİAŞ Borçlanma Araçları Piyasası Repo Ters Repo pazarında taraf olduğu işlemler sonucunda ters repo ile almış olduğu menkul kıymetler Takasbank nezdinde bloke edilmez.

(5) TCMB ve Takasbank, Piyasada gerçekleştirmiş olduğu işlemlere ilişkin yükümlülüklerini aynı gün içerisinde EFT/EMKT sistemi kapanış saatine kadar yerine getirmesi halinde ön temerrüt faizi ödemekle yükümlü değildir.

(6) Takasbank sistemindeki işlemler TCMB adına Takasbank tarafından da gerçekleştirilebilir.

(7) Takasbank Takas Yönergesi'nin 8 inci maddesinde belirtilen şartlardan muaftır.

Yürürlük
MADDE 45- (1) Yönerge yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme
MADDE 46- (1) İşbu Yönerge hükümlerini Yönetim Kurulu yürütür.

Halka Açık (Tasnif Dışı)

EK-1

Varlık Çeşidi	VIOP	BAP	OTC	PAY	SWAP	ÖPP	BİAŞ PP
Nakit Türk Lirası	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Konvertibl Döviz (USD/EUR/GBP)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Devlet İç Borçlanma Senedi	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro tahvil (Eurobond)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
T.C. Hazinesi Varlık Kiralama Anonim Şirketi tarafından ihraç edilen kira sertifikaları,	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
İpotek teminatlı menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
BIST 100 endeksinde bulunan pay senetleri	✓	✓		✓	✓	✓	✓
Hisse Senedi Şemsiye Fonu Payları	✓	✓		✓	✓	✓	✓
Borçlanma Araçları Şemsiye Fonu Payları	✓	✓		✓	✓	✓	✓
Para Piyasası Şemsiye Fonu Payları	✓	✓		✓	✓	✓	✓
Borsalarda İşlem Gören Standartta Altın	✓	✓		✓	✓	✓	✓
G7 ülkeleri tarafından ihraç edilen iç borçlanma senetleri			✓		✓		
Elektronik ürün senetleri	✓	✓		✓	✓	✓	✓
Borsa İstanbul A.Ş. payları	✓	✓		✓	✓	✓	✓
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü tarafından ihraç edilen emtia sertifikaları	✓	✓		✓	✓	✓	✓
Borsa Yatırım Fonu Payları	✓	✓		✓			

EK-2

İşlem Teminatı Olarak Kabul Edilebilecek Varlıklar	**VİOP**		**PAY**		**BAP**		**OTC**		**SWAP**		**ÖPP**		**BİAŞ PP**	
	Grup Limiti	Alt Grup Limiti (ISIN Bazında)	Grup Limiti	Alt Grup Limiti (ISIN Bazında)	Grup Limiti	Alt Grup Limiti (ISIN Bazında)	Grup Limiti	Alt Grup Limiti (ISIN Bazında)	Grup Limiti	Alt Grup Limiti (ISIN Bazında)	Grup Limiti	Alt Grup Limiti (ISIN Bazında)	Grup Limiti	Alt Grup Limiti (ISIN Bazında)
Nakit Türk Lirası	%100	-	%100	-	%100	-	%100	-	%100	-	%100	-	%100	-
Konvertible Döviz(USD/EUR/GBP)	%50	-	%90	-	%100	-	%100	-	%100	-	%70	-	%100	-
Devlet İç Borçlanma Senedi	%50	%50	%90	%35	%100	%35	%100	%35	%100	%35	%70	%50	%100	%35
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro tahvil (Eurobond)	%50	%50	%90	%35	%100	%35	%100	%25	%100	%35	%70	%50	%100	%35
T.C. Hazinesi Varlık Kiralama A.Ş. Tarafından İhraç Edilen Kira Sertifikaları	%50	%25	%90	%25	%100	%25	%100	%25	%100	%25	%70	%25	%100	%25
BIST 100 endeksinde bulunan pay senetleri (1. Grup)	%40	%20	%90	%20	%90	%20	-	-	%90	%20	%70	%20	%50	%20
BIST 100 endeksinde bulunan pay senetleri (2. Grup)	%30	%20	%60	%20	%60	%20	-	-	%60	%20	%60	%20	%30	%20
BIST 100 endeksinde bulunan pay senetleri (3. Grup)	%20	%20	%40	%20	%40	%20	-	-	%40	%20	%40	%20	%20	%20
Hisse Senedi Şemsiye Fonu Payları	%20	%20	%20	%20	%20	%20	-	-	%20	%20	%20	%20	%20	%20
Borçlanma Araçları Şemsiye Fonu Payları	%20	%20	%20	%20	%20	%20	-	-	%20	%20	%20	%20	%20	%20
Para Piyasası Şemsiye Fonu Payları	%20	%20	%20	%20	%20	%20	-	-	%20	%20	%20	%20	%20	%20
Borsalarda İşlem Gören Standartta Altın	%25	-	%25	-	%25	-	-	-	%50	-	%25	-	%25	-
İpotek teminatlı menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler	%50	%40	%50	%40	%50	%40	%50	%25	%50	%40	%50	%40	%50	%40
Borsa İstanbul A.Ş. payları	%50	-	%50	-	%50	-	-	-	%50	-	%50	-	%50	-
G7 ülkeleri tarafından ihraç edilen iç borçlanma senetleri	-	-	-	-	-	-	%50	%50	%50	%50	-	-	-	-
Elektronik ürün senedi	%25	%20	%25	%20	%25	%20	-	-	%25	%20	%25	%20	%25	%20

Halka Açık (Tasnif Dışı)

EK-3

Garanti Fonuna Kabul Edilebilecek Varlıklar	**VİOP**		**PAY**		**BAP**		**OTC**		**SWAP**		**ÖPP**		**BİAŞ PP**	
	Grup Limiti	Alt Grup Limiti (ISIN Bazında)	Grup Limiti	Alt Grup Limiti (ISIN Bazında)	Grup Limiti	Alt Grup Limiti (ISIN Bazında	Grup Limiti	Alt Grup Limiti (ISIN Bazında	Grup Limiti	Alt Grup Limiti (ISIN Bazında	Grup Limiti	Alt Grup Limiti (ISIN Bazında	Grup Limiti	Alt Grup Limiti (ISIN Bazında)
Nakit Türk Lirası	%100	-	%100	-	%100	-	%100	-	%100	-	%100	-	%100	-
Konvertible Döviz(USD/EUR/GBP)	%70	-	%100	-	%100	-	%100	-	%100	-	%100	-	%100	-
Devlet İç Borçlanma Senedi	%70	%50	%100	%35	%100	%35	%100	%35	%100	%35	%100	%50	%100	%35
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Eurotahvil (Eurobond)	%70	%50	%100	%35	%100	%35	%100	%25	%100	%35	%100	%50	%100	%35
T.C. Hazinesi Varlık Kiralama A.Ş. Tarafından İhraç Edilen Kira Sertifikaları	%70	%25	%100	%25	%100	%25	%100	%25	%100	%25	%100	%25	%100	%25
BIST 100 endeksinde bulunan pay senetleri (1. Grup)	%40	%20	%90	%20	%90	%20	-	-	%90	%20	%70	%20	%50	%20
BIST 100 endeksinde bulunan pay senetleri (2. Grup)	%30	%20	%60	%20	%60	%20	-	-	%60	%20	%60	%20	%30	%20
BIST 100 endeksinde bulunan pay senetleri (3. Grup)	%20	%20	%40	%20	%40	%20	-	-	%40	%20	%40	%20	%20	%20
Hisse Senedi Şemsiye Fonu Payları	%20	%20	%20	%20	%20	%20	-	-	%20	%20	%20	%20	%20	%20
Borçlanma Araçları Şemsiye Fonu Payları	%20	%20	%20	%20	%20	%20	-	-	%20	%20	%20	%20	%20	%20
Para Piyasası Şemsiye Fonu Payları	%20	%20	%20	%20	%20	%20	-	-	%20	%20	%20	%20	%20	%20
Borsalarda İşlem Gören Standartta Altın	%25	-	%25	-	%25	-	-	-	%50	-	%25	-	%25	-
İTMK, VTMK, İDMK, VDMK	%50	%40	%50	%40	%50	%40	%50	%25	%50	%40	%50	%40	%50	%40
Borsa İstanbul A.Ş. payları	%50	-	%50	-	%50	-	-	-	%50	-	%50	-	%50	-
Elektronik Ürün Senedi	%25	%20	%25	%20	%25	%20	-	-	%25	%20	%25	%20	%25	%20
G7 ülkeleri tarafından ihraç edilen iç borçlanma senetleri	-	-	-	-	-	-	%50	%50	%50	%50	-	-	-	-